

کشف خانه ابدی با تزئینات خلاقانه

مجموعه نقش‌رستم، ماهیتی آیینی دارد در این محدوده و محوطه‌های اطراف آن بارها کتیبه‌های مشابه به‌دست‌آمده است. کتیبه اخیر اما تزئیناتی دارد که توجه باستان‌شناسان را به خود جلب کرده است

سال بیست و یکم | شماره پیاپی ۳۱۹۲ | چهارشنبه ۱۵ مرداد ماه ۱۴۰۴ | قیمت ۵ هزار تومان

www.payamema

نگار نجفی» به «پیام ما» از چالش‌های پیش روی زنان حفاظتگر می‌گوید
مهاجرت برای تجربه کار بدون محدودیت

تاکید رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست بر اصلاح قانون

معادن باید از محیط‌زیست مجوز بگیرند

چرا هنر شهری علیه شهروندان شد؟

اعتراض انجمن اوتیسم به مجسمه‌های بدقواره

به اعتقاد علی اعطا، عضو پیشین شورای شهر تهران، واکنش‌های مطرح‌شده، نشان‌دهنده نبود توجه کافی دستگاه‌های مدیریت شهری به ضرورت‌های حکمروایی است

دیبرکل ستاد مبارزه با مواد مخدر بار دیگر بحث بر سر کاشت گیاهان مخدر پایه را مطرح کرد

کاشت و برداشت تریاک در انتظار کسب مجوز

«بحران آب» در تقاطع بحران ساختاری

فاضلاب عمان ثروتی که باز می‌گردد

یادداشت

حذف تدریجی سازمان منابع طبیعی در مرحله پایانی

کیومرث سفیدی |

یوم‌شناس و دانشیار علوم و مهندسی جنگل دانشگاه محقق اردبیلی |

یادداشت

منابع طبیعی را کم‌جان‌تر از گذشته نکنید

وحید اعتماد |

دانشیار گروه جنگلداری و اقتصاد جنگل دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه تهران |

مخبرگان

مخبرگان

MIDHCO

خبر

فاضلاب عمان، ثروتی که باز می‌گردد

در حالیکه با راه‌اندازی سیستم بازیافت جدید، صد درصد فاضلاب کشور عمان تصفیه می‌شود در ایران، ۳۵ درصد آب تصفیه شده، پیش از رسیدن به مصرف‌کنندگان هدر می‌رود

عاطفه نامداری | روزنامه‌نگار |

در کشوری که باران، نادر اما ارزشمند است و هر قطره‌اش برای کشاورز و شهروند به‌سان تصمیمی اقتصادی معنا دارد، فاضلاب نه پسماند که منبعی برای تداوم زندگی است. عمان، همسایه جنوبی ایران در خلیج فارس، حالا دیگر تنها به نفت و گاز شهره نیست. زیرساخت‌هایش در مدیریت آب‌های آلوده، آن‌چنان پیشرفته شده‌اند که از فاضلاب، منابعی برای آبیاری، کشاورزی و صنعت می‌سازد؛ منابعی که در ایران، اغلب یا نادیده گرفته می‌شوند یا بدل به تهدیدی برای محیط‌زیست شده‌اند.

سیاست سبز، زمین را خشک نمی‌گذارد

آنچه این الگو را قابل تأمل می‌سازد، فقط فناوری و عدد نیست؛ بلکه سیاست‌گذاری دقیق و دوراندیشانه است که عمان را به الگویی بدل کرده است. شرکتی واحد و متمرکز، مسئولیت جمع‌آوری، تصفیه و استفاده از فاضلاب را بر عهده دارد، بدون دخالت نهادی یا موازی‌کاری. قوانین سخت‌گیرانه و البته قابل اجرا مانع از تخلیه فاضلاب خام به طبیعت شده‌اند و صنایع موظف به تصفیه پیش از تخلیه هستند. هم‌زمان، دولت برنامه‌های آموزش عمومی، مردم را تشویق کرده که نگاهشان به آب بازچرخانی شده، نه از جنس ترس که از جنس مسئولیت و غرور باشد.

سرمایه‌گذاری برای آیندگان

در پس این سیاست‌ها، سرمایه‌های بزرگ نهفته است. عمان برای توسعه شبکه فاضلاب و بازیافت آن، تا سال ۲۰۴۰ میلادی، حدود ۷ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری برنامه‌ریزی کرده است؛ رقمی که برای کشوری کوچک، قابل‌توجه است. منابع مالی این پروژه‌ها از بودجه عمومی، مشارکت شرکت‌های بین‌المللی مانند Suez و Veolia و همکاری بخش خصوصی تأمین شده‌اند. هزینه سالانه نگهداری و توسعه سیستم هم حدود ۵۰ میلیون دلار برآورد می‌شود. این کشور همچنین پروژه‌هایی به ارزش نیم میلیارد دلار برای گسترش پوشش شبکه تا سال ۲۰۲۰ در دست اجرا دارد.

الگویی میان بیابان و دریا

در منطقه‌ای که آب همیشه مسئله‌ای سیاسی و اقتصادی بوده، عمان توانسته فاضلاب را نه تنها مدیریت، بلکه بازتعریف کند. با تصفیه صددرصدی فاضلاب در مناطق شهری و بازیافت ۷۸ درصد آن برای مصارف غیرشرب، این کشور در میان

بالی‌حال، چشم‌انداز «تصفیه صددرصدی» همه فاضلاب‌ها، هنوز به حقیقت نیپوسته است. آنچه «حیا» تأیید کرده، تصفیه کامل تمام فاضلاب‌های جمع‌آوری‌شده در مناطق تحت پوشش شبکه است؛ نه لزوماً در سراسر کشور. در واقع، روستاها و مناطق دورافتاده هنوز در این سیستم ادغام نشده‌اند. بنابراین، در عمل صددرصد تصفیه فقط درباره مناطق شهری صدق می‌کند و میزان واقعی بازیافت همان ۷۸ درصد اعلام‌شده که بازم در مقایسه با ایران و بسیاری از کشورهای پیشرفته دنیا، چشمگیر است.

اما در ایران؛ فاضلاب، هنوز مصیبت است

در مقابل، ایران هنوز با بحران‌های بنیادی در حوزه آب‌وفاضلاب دست‌به‌گریبان است. آمارها می‌گویند حدود ۳۵ درصد از آب در شبکه توزیع، به دلیل فرسودگی، پیش از رسیدن به مصرف‌کننده از دست می‌رود. فاضلاب در بسیاری از شهرها یا اصلاً جمع‌آوری نمی‌شود یا بدون تصفیه به رودخانه‌ها و زمین‌های کشاورزی می‌رسد. اگرچه در برخی کلان‌شهرها تصفیه‌خانه‌هایی ساخته شده، اما نگاه به فاضلاب هنوز ابزاری، محدود و حاشیه‌ای است. نه مدیریت متمرکز وجود دارد، نه سرمایه‌گذاری‌ای در سطح ملی برای توسعه زیرساخت‌ها دیده می‌شود و نه گفت‌وگویی جدی با مردم برای تغییر نگرش عمومی درباره آب بازچرخانی شده آغاز شده است.

فرصتی که زیر زمین مانده است

در کشوری که هر تابستان با قطعی آب و آلودگی منابع روبه‌روست، فاضلاب می‌توانست بخشی از راه‌حل باشد. اما هنوز نیست. شاید اگر نگاهی تازه به این «پس‌اب» داشته باشیم و آن را نه به‌عنوان زباله و دورریز، بلکه به‌عنوان سرمایه‌ای زیست‌محیطی ببینیم، بتوانیم الگویی چون عمان را نه فقط تحسین که تجربه کنیم. اینکه فاضلاب را پنهان کنیم، یا آن را به منبعی برای پایداری تبدیل کنیم، تصمیم سیاستمداران امروز ایران است. عمان راه خود را انتخاب کرده است. ایران اما همچنان در آغاز راه ایستاده است و زمان، شاید دیگر به‌قدر فاضلاب، قابل بازچرخانی نباشد.

خبر

مدیرعامل سازمان بوستان‌ها و فضای سبز تهران:

افت منابع آب زیرزمینی به ۱۵ متر رسیده است

مدیرعامل سازمان بوستان‌ها و فضای سبز شهر تهران با بیان اینکه سد لار ۲۲۰ میلیون مترمکعب هدر رفت آب دارد، گفت: «قبلا اعلام کرده بودیم که در سال ۱۴۰۳ نزدیک به ۵۰ درصد از چاه‌های تهران خشک می‌شود.»

علی‌محمد مختاری، در جلسه شورای اسلامی شهر تهران با ارائه گزارش وضعیت آبیاری فضای سبز پایتخت، عنوان کرد: «دوره آماری ۲۸ ساله نشان می‌دهد که متوسط افت سالانه منابع آب زیرزمینی حدود نیم متر بوده و افت امروز به ۱۵ متر رسیده است.»

او با اشاره به وجود فرونشست در جنوب غرب تهران، یادآور شد: «مصارف کشاورزی و فضای سبز در تهران ۸.۸ درصد است. ما برداشت آب از چاه‌ها را جایز نمی‌دانیم و برداشت بی‌رویه از چاه‌ها و منابع آب زیرزمینی را خیانت می‌دانیم. فرونشست در جنوب غرب و دشت ورامین به دلیل همین اضافه‌برداشت است.»

به گفته مختاری از ۵۷۰ چاه شهرداری بیش از ۲۰۰ حلقه از مدار خارج شده است و از این تعداد ۱۰۸ چاه خشک و ۱۰۱ چاه نیز با کاهش دبی روبه‌رو شده و به‌زودی خشک خواهد شد.

او با اعلام اینکه امروز ۳۰ میلیون مترمکعب کمبود آب داریم که به یک چهارم فضای سبز پایتخت آسیب وارد کرده است، یادآور شد: سرانه فضای سبز ما در تهران افزایش یافته است. قبل از انقلاب ۷۵ بوستان و سرانه فضای سبز کمتر از یک متر برای هر نفر بوده است. امروز ۲ هزار و ۴۳۳ بوستان در سطح شهر داریم.»

مختاری اعلام کرد: «میزان برداشت ما از چاه‌ها ۱۰۳ میلیون مترمکعب، قنوات ۱۹ میلیون متر مکعب، پساب ۲۳ میلیون مترمکعب و آب‌های سطحی ۱۰ میلیون مترمکعب است.»

او همچنین تصریح کرد: «طبق دستور شهردار تهران ۵۳ چاه را در اختیار وزارت نیرو قرار می‌دهیم؛ البته کیفیت آب این چاه‌ها با وزارت نیرو و آبفاست. در ازای این اقدام آبفا باید پساب تصفیه‌خانه را در اختیار ما قرار دهد؛ چراکه در غیر این صورت بوستان‌های ما دچار خسارت خواهند شد.»

او از سوی دیگر گفت: «ما ۱۹ میلیون مترمکعب از قنوات استفاده می‌کنیم و در همین راستا ۶۰ قنات را ساماندهی کردیم و در ادامه مسیر، اطلس قنوات تهران تهیه شد.» | مهر

وزیر ارتباطات:

قطعی برق و اختلالات GPS بر کیفیت اینترنت

تأثیر گذاشته است

وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات تأیید کرد که قطعی‌های مکرر برق و اختلال در GPS باعث کاهش کیفیت اینترنت شده است. «ستار هاشمی» دراین‌باره توضیح داد: «اولین و مستقیم‌ترین تأثیر قطعی برق بر دکل‌های مخابراتی (BTS) است که در نزدیکی محل زندگی شهروندان قرار دارند. به گفته وزیر ارتباطات، این سایت‌ها مجهز به باتری هستند اما این باتری‌ها فقط برای مدیریت قطعی‌های کوتاه‌مدت و پیش‌بینی‌نشده، در حد استاندارد جهانی نیم ساعت، طراحی شده‌اند.»

او تأکید کرد: «قرار نیست باتری‌های ما بتوانند ناترازی انرژی را برطرف کنند. کارکرد اصلی آن‌ها جلوگیری از آسیب دیدن تجهیزات در زمان قطعی‌های ناگهانی است، نه روشن نگه داشتن سایت برای قطعی‌های طولانی دو ساعته.»

وزیر ارتباطات در ادامه به تأثیر دوم و پیچیده‌تر قطعی برق اشاره کرد که به صورت زنجیره‌وار کل شبکه را مختل می‌کند. او گفت: «ارتباطات یک مسیر سلسله‌وار است. ممکن است برق یک دکل وصل باشد اما قطعی برق در یکی از تجهیزات بالادستی، کل ارتباط در آن منطقه را دچار اختلال جدی می‌کند. این قطعی‌های پی‌درپی در مسیر ارتباطی، اختلالات جدی در کیفیت نهایی ایجاد می‌کند.»
اخبزرگاری صداوسیما

پیام‌خبر

مهرداد اصفهانی - معاون - [130]

تاکید رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست بر اصلاح قانون

معادن باید از محیط‌زیست مجوز بگیرند

ایپام ما| «چرا گزارش‌های ارزیابی اثرات محیط‌زیستی پروژه‌ها منتشر نمی‌شود؟ آن هم وقتی بر اساس قانون باید این کار انجام شود. آیا همه پروژه‌ها امنیتی هستند؟» این پرسش خبرنگار «پیام ما» در نشست خبری سازمان حفاظت محیط زیست از معاون محیط‌زیست انسانی بود. پاسخ او این بود که کدام ماده قانونی چنین تکلیفی را برای سازمان حفاظت محیط‌زیست تعیین کرده است؟ اما رئیس سازمان حفاظت محیط زیست در پاسخی دیگر، وعده داد: «گزارش‌های ارزیابی طبقه‌بندی نشده را منتشر نمی‌کنیم.»

دومین نشست خبری «شینا انصاری»، معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست و معاونانش، در آستانه روز خبرنگار برگزار شد؛ نشستی که بخش اعظم پرسش‌های آن به انواع و اقسام پروژه‌های سدسازی، جاده‌سازی، انتقال آب، مازوت‌سوزی و … برمی‌گشت. طرح این پرسش‌ها نشان می‌داد جامعه ایران این روزها درگیر انواع و اقسام چالش‌های مرتبط با محیط‌زیست شده و نگران از دست رفتن تنوع زیستی ایران به واسطه پروژه‌های آتی است.

در این نشست در حالی که معاون سازمان سوال «پیام ما» درباره چرایی منتشر نشدن گزارش‌های ارزیابی اثرات محیط‌زیستی پروژه‌ها را با این سوال که «کدام ماده قانونی چنین تکلیفی را تعیین کرده است؟»، جواب داد، بر اساس ماده دو بند دو قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات «هر شخص ایرانی حق دسترسی به اطلاعات عمومی را دارد، مگر آن که قانون منع کرده باشد. استفاده از اطلاعات عمومی یا انتشار آنها تابع قوانین و مقررات مربوط خواهد بود.»

«شینا انصاری»، رئیس سازمان حفاظت محیط زیست دراین‌مورد توضیح داد: «بسیگر این موضوع هستیم. آیین‌نامه ارزیابی جدیدی که الان در کمیسیون‌های دولت در حال پیگیری است، چنانچه مصوب شود این موضوع را در آن دیده‌ایم. منتها معاونت حقوقی نقطه‌نظراتی داد. ما اعتقاد به این داریم که حداقل قسمت‌هایی که می‌توانیم و محرمانه‌گی ندارد یا در چارچوب اسناد طبقه‌بندی شده نیست چرا نباید منتشر شود؟ اتفاقا بسیاری از این شبهات و ابهامات را می‌تواند رفع کند. ما به عنوان سیاست‌مدنظران است که گزارشات ارزیابی باید منتشر شود.»

[ک] سازمان محیط زیست در یک سالی که گذشت

رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست در ابتدای این نشست شرحی از فعالیت‌های یک‌ساله محیط‌زیست ارائه کرد و گفت: «هفته گذشته نشست بین‌المللی کاپ ۱۵، یعنی اجلاس کنوانسیون بین‌المللی تالاب‌ها برگزار و در آن ایمان ابراهیمی از کشور ما یکی از سه برنده جایزه «قهرمان تالاب‌ها» شد. در این اجلاس، ایران نایب‌رئیس کنفرانس را به دست آورد و برغم شایعاتی درباره انتقال مرکز منطقه‌ای غرب آسیا از ایران، کشورمان برای سه سال دیگر به‌عنوان برگزارکننده انتخاب شد. همچنین گندمان، کیشهر و بابل عنوان شهرهای تالابی را به دست آوردند.»

به گفته انصاری با همکاری برنامه توسعه ملل متحد (UNDP)، پروژه‌ای چندجانبه برای مدیریت زیست‌بوم چهار تالاب کشور در حال اجراست. این پروژه با مشارکت بخش خصوصی، وزارت جهاد کشاورزی و سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی با هدف توانمندسازی زنان جوانان جوامع محلی و ایجاد پلتفرم دیجیتال فروش محصولات بومی اجرا می‌شود. او افزود: بازگشت مرجعیت کنوانسیون تنوع زیستی به سازمان حفاظت محیط‌زیست از دیگر اقدامات مهم در این یک سال بود که با پیگیری معاونت محیط‌زیست طبیعی محقق شد.

او همچنین از پیگیری برای دریافت قنایه تالاب هورالعظیم خبر داد و افزود: «پس از آتش‌سوزی‌های اخیر در تالاب، استفاده از هواپیماهای آبیپاش به‌صورت مستمر در دستور کار قرار دارد.»

به گفته رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست کاهش سطح تراز دریای خزر به یکی از نگرانی‌های جدی بدل شده است.

او گفت: «به مناسبت روز جهانی خزر (پنجشنبه این هفته)، مطالباتی را از کشورهای بالادست مطرح می‌کنیم. ایران

میزبان اجلاس کاپ ۷ خواهد بود و در این زمینه برنامه‌ریزی‌هایی در حال انجام است.»

انصاری با بیان اینکه در موضوع برنامه و تکالیف برنامه هفتم توسعه ۵ آیین‌نامه در دست تدوین است، اضافه کرد:

«آیین‌نامه ارزیابی اثرات محیط‌زیستی، آیین‌نامه ارزیابی راهبردی، آیین‌نامه مدیریت پسماند و سامانه یکپارچه آن، آیین‌نامه آزمایشگاه‌های معتمد و آیین‌نامه ارزش‌گذاری اقتصادی اکوسیستم‌ها در این دسته می‌گیند. به علاوه سه برنامه ملی مدیریت گردوغبار، مقابله با تغییر اقلیم و مدیریت راهبردی پسماندها نیز در انتظار تصویب دولت است.»

یکی از چالش‌های محیط‌زیست بحث بودجه است. معاون رئیس‌جمهور در این زمینه گفت: «در سال گذشته تلاش زیادی برای افزایش بودجه سازمان انجام شد. در حوزه نیروی انسانی، حدود ۵۰ درصد پست‌های سازمانی در سراسر کشور بلاصدی است. در این زمینه برنامه‌ریزی برای برگزاری آزمون جذب ۲۰۰ نفر و اقدام برای جذب ۷۰۰ نفر دیگر در دست اجرا است.»

به گفته او در حوزه اجتماعی‌سازی محیط‌زیست، سند ارتقای فرهنگ محیط‌زیستی به تصویب رسیده و سازمان به عضویت کمیسیون فرهنگی و اجتماعی دولت درآمده است. رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست اضافه کرد: «در آیین‌نامه مسؤلیت اجتماعی که ابلاغ شده، موضوعات محیط‌زیستی به‌طور ویژه گنجانده شده است. همچنین همکاری با وزارت آموزش‌وپرورش و تشکل‌های مردم‌نهاد نیز در همین راستا توسعه یافته است.»

انصاری همچنین اعلام‌کرد که در حوزه ارزیابی محیط‌زیستی، اجرای سامانه الکترونیکی ارزیابی در حال انجام است تا فرآیندها شفاف‌تر و مکاتبه‌شود. او افزود: «در مسیر تفویض اختیارات به ادارات کل استانی، گام‌هایی برداشته شده تا فرآیندها تسهیل شود، مشروط به آن‌که این تفویض در چارچوب اختیارات بوده و منجر به ناهماهنگی در کشور نشود.»

به گفته رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست، در حوزه انرژی‌های تجدیدپذیر، حدود هزار مگاوات نیروگاه خورشیدی به ظرفیت کشور افزوده شده است. او همچنین گفت: «برنامه اقدام ملی برای حفاظت از فوک خزری، برخورد با قاچاق حیات وحش، ارزیابی باغ‌وحش‌ها، اعمال محدودیت در صدور مجوزهای جدید نیز در دست اجراست. تمرکز سازمان بر تیمار حیات وحش آسیب‌دیده در مراکز بازپروری است و اقداماتی نظیر طرح حفاظت و تکثیر گونه‌های در معرض انقراض مثل میش مرغی یا یوزپلنگ آسیایی انجام شده است.»

او از سوی دیگر، از تعامل با قوه قضائیه خبر داد و گفت: «پیسیگر صدور آرای سبز و تخصصی محیط‌زیستی هستیم. همچنین به دنبال اصلاح آرای صادرشده برای محیطبانان، به‌ویژه پرونده محیطبان «باشقره» هستیم. در کنار آن اصلاح قوانین مهمی ازجمله قانون عوارض آلاینده‌گی، قانون معادن به‌منظور الزام استعلام محیط‌زیستی برای کل سرزمین نه فقط مناطق حفاظت‌شده، قانون مدیریت پسماند و قانون حمل سلاح نیز هستیم.»

[ک] توافقی برای آزادراه تهران- شمال نشده است

در ادامه این نشست خبرنگاران پرسش‌هایشان را مطرح کردند که یکی از آنها به موضوع آزادراه تهران-شمال مربوط بود. «حمید ظهراپی»، معاون محیط‌زیست طبیعی سازمان دراین‌باره گفت: «آزادراه چند فاز داشته که بخش‌هایی از آن اجرا شده است. ما چند مسئله برای قطعات باقی‌مانده داریم، اول اینکه تعهداتی که از قبل بوده تعیین‌تکلیف شود و دوم اینکه چطور جاده ساخته شود که کمترین تخریب را داشته باشد.»

به گفته او سازمان محیط زیست گزاره‌های اجرایی ممکن را بررسی می‌کند تا بتوان راهی پیدا کرد تا کمترین تبعات را برای محیط‌زیست داشته باشد. «فعلا درباره هشت کیلومتر ابتدایی مسیر بحث می‌کنیم. پیش‌نهاد ما احداث تونل و پل و اینکه با استفاده از تکنولوژی‌های نوین کمترین

همین اساس تمرکز دولت بر این است که دریاچه خشک نشود چراکه در ابعاد سنگین دچار خسارت مختلف خواهیم شد.»

به گفته او روز دوشنبه جلسه‌ای در دولت برای تریزیک اعتبار ویژه به پروژه‌های دریاچه ارومیه در سال آبی جدید برگزار شد و تأمین این اعتبارات به‌صورت دائمی پیگیری می‌شود

[ک] سد «ماندگان»، مجوز ندارد

«صدیقه ترابی»، معاون محیط‌زیست انسانی سازمان حفاظت محیط‌زیست هم درباره وضعیت سوخت نیروگاه‌های حرارتی و تأثیرات محیط‌زیستی آن‌ها توضیح داد و به اعتراض‌های مردم مناطق مجاور نیروگاه‌هایی نظیر شهید منتظری اصفهان و نیروگاه اراک پرداخت و گفت: «آلودگی و اثرات محیط‌زیستی ناشی از فعالیت این نیروگاه‌ها، نگرانی‌های جدی برای ساکنان این مناطق ایجاد کرده است.»

به گفته او سازمان حفاظت محیط‌زیست گزارش‌هایی جامع و تخصصی درباره پیامدهای محیط‌زیستی این نیروگاه‌ها ارائه کرده و بر اساس همین گزارش‌ها، تصمیم بر توقف موقت بهره‌برداری از نیروگاه‌هایی چون منتظر قائم البرز، اراک و شهید منتظری گرفته شد. اما این توقف فقط برای مدتی اجرا شد و با توجه به «شرایط خاص»، بار دیگر از سوی وزارت نیرو و وزارت نفت فعالیت این نیروگاه‌ها از سر گرفته شد.

او با این گفته‌ها، اضافه کرد: «تمام تلاش ما در سازمان محیط‌زیست، در تعامل نزدیک با وزارتخانه‌های نفت و نیرو، معطوف به ایجاد شرایطی است که در فصل سرد امسال، مصرف سوخت‌های آلاینده در نیروگاه‌ها به صفر یا پایین‌ترین حد ممکن کاهش یابد.»

معاون محیط‌زیست انسانی همچنین درباره آخرین وضعیت سد فینسک توضیح داد: «این سد موضوع پرفراز و نشیبی است، مجوز آن در دوره‌های گذشته صادر شده بود و قرار شد ۱۰ میلیون مترمکعب آب از آن برداشت و برای مصرف شرب به سمنان برسد، بعد از اینکه موافقت اولیه صادر شد، ارزیابی اثرات محیط‌زیستی آن هم انجام و مجوز لازم در سال ۱۳۹۸ صادر شد، بعد از آن ماده ۲۳ در یافت کرد یعنی اینکه دو مجوز لازم را دارد بنابراین مراحل اجرایی آن آغاز شد.

معاون محیط زیست انسانی در توضیح آخرین وضعیت سد فینسک گفت: «این سد فرازونشیب بسیاری داشته است. مجوزش در دوره‌های گذشته صادر شد و قرار بود ۱۰ میلیون مترمکعب آب از آن برداشت و برای مصرف شرب به سمنان منتقل شود. پس از صدور موافقت اولیه، ارزیابی اثرات محیط زیستی پروژه انجام شد و در نهایت، مجوز لازم در سال ۱۳۹۸ صادر شد. پس از آن هم ماده ۲۳ دریافت شد؛ یعنی پروژه دو مجوز اصلی را کسب کرده و به همین دلیل، مراحل اجرایی آن آغاز شده است.»

او تأکید کرد که بازنگری در طرحی که دو مجوز رسمی دارد، محل اشکال است و افزود: «البته بررسی دوباره این پروژه در دستورکار قرار گرفته و مقرر شد دو گزارش مهندسی تهیه شود. نتایج این گزارش‌ها نشان داد که برای تأمین آن میزان آب (۱۰ میلیون مترمکعب) جهت مصرف شرب، ساخت یک بند انحرافی هم‌کفایت می‌کند و دیگر نیازی به ساخت سد نیست. نکته اینجاست که حجم آب برداشتی زیاد نیست، اما نگرانی اصلی به پیامدهای محیط زیستی ساخت سد محزن آن برمی‌گردد. در فرآیند صدور مجوز این سد تخلفی صورت نگرفته، چراکه حجم آب در حوضه آبریز بسیار ناچیز است.»

ترابی درباره وضعیت سد ماندگان گفت: «می‌خواهم با صراحت بگویم که تا این لحظه، هیچ مجوزی برای سد ماندگان صادر نشده است. این پروژه باید مراحل قانونی خود را طی کند. از آن‌جا که بخشی از اقدامات اجرایی قبل از دریافت مجوز آغاز شده بود، مطابق قانون، پنج نهاد و دستگاه دولتی موظف‌اند در جلسات مشترک درباره ادامه آن تصمیم‌گیری کنند. با این حال، مسیر علمی و روند بررسی‌های محیط زیستی مربوط به طرح، سامانه انتقال و حوضه آبریز مرتبط همچنان در حال پیگیری است.»

معاون محیط زیست انسانی درباره فعالیت‌های نفتی در محدوده تالاب‌ها، به‌ویژه تالاب هورالعظیم، گفت: «سوال اصلی ما از دستگاه‌های مسئول این است که سیمای کلی توسعه میادین نفتی در محدوده و اطراف تالاب چگونه ترمیم شده است؟ این موضوع باید به‌طور شفاف برای سازمان حفاظت محیط زیست تبیین شود تا امکان تصمیم‌گیری دقیق‌تر فراهم شود.»

به گفته او بیشتر اغلب میادین نفتی در این منطقه به صورت مشترک (بین‌المللی یا بین‌استانی) هستند اما در این شرایط، زمان‌بندی اجرای پروژه‌ها بسیار مهم است، چراکه

ارزیابی اثرات محیط‌زیستی باید پس از انجام مراحل اولیه کار - که تاکنون صورت گرفته - ادامه یابد و برای مراحل بعدی هم در دستور کار قرار گیرد.

او در آخر گفت: «برای بخش‌هایی که تاکنون تمهیداتی برای کاهش اثرات محیط‌زیستی آن‌ها در نظر گرفته نشده، باید راهکارهایی تعریف شود. یکی از گزینه‌های مطرح، استفاده از روش‌هایی مانند حفاری مورب و انتقال محل برداشت نفت به خارج از محدوده تالابی است. این راهکارها در حال بررسی هستند.»

[ک] انتشار تصویر مهم سوم پرونده محیطبان دیدبان

در این نشست همچنین «رضا رستگار»، فرمانده یگان حفاظت محیط‌زیست گفت که تشکیل پرونده‌های قضائی برای متخلفان محیط‌زیست ۷۷ درصد، دستگیری‌ها ۴۴ درصد، کشف ادوات ۲۶- و کشف سلاح غیرمجاز ۵۸ درصد بیشتر شده است.

او درباره پرونده محیطبانان شهید «باسر صدق» و «هادی‌الله دیدبان» که در سال جاری به شهادت رسیدند، گفت: «قاتلان شهید صدق، دستگیر شده‌اند و پرونده نزد مقامات قضائی و در انتظار صدور رأی است. درباره شهید دیدبان هم در کمتر از ۲۴ ساعت دو نفر از قاتلان دستگیر شدند که هنوز مجرم شناخته نشده‌اند اما به حضور نفر سومی اعتراف کردند که شناسایی شده و در چتر اطلاعاتی همکاران انتظامی در شهرستان بهبهان و دهدشت است. چند روز پیش هم تصویر فرد سوم بدون پوشش منتشر شد که امیدوارم به همکاری مردم و رسانه‌ها او را شناسایی و دستگیر کنیم.»

«نگار نجفی» به «پیام ما» از چالش‌های پیش روی زنان حفاظتگر می‌گوید

مهاجرت برای تجربه کار بدون محدودیت

شرایط برای زنان در حوزه‌های میدانی و علمی حیات‌وحش هنوز دشوار است و گاهی همین موانع کوچک، انگیزه ماندن در ایران را کمتر می‌کند

علی رشیدی برای

فاطمه بایاخانی | روزنامه‌نگار

«حضور زنان در تیم‌های حفاظتی نه‌تنها یک انتخاب برابرخواهانه است، بلکه می‌تواند یک مزیت عملی و مؤثر در پیشبرد اهداف پروژه باشد.» این‌ها گفته «نگار نجفی سیواوشان»، حفاظتگر و عضو انجمن «رمیاران» حیات‌وحش است. او متولد ۱۳۷۶ و جزو نسل جدید کارشناسان حیات‌وحش به‌حساب می‌آید. نجفی دوران کارشناسی را در رشته علوم و مهندسی محیط‌زیست تحصیل کرد و بعد در مقطع کارشناسی‌ارشد در گرایش ارزیابی و آمایش سرزمین تحصیلاتش را ادامه داد. از همان دوران دانشجویی، مسیر کاری و پژوهشی‌اش را به سمت حوزه‌های حفاظتی و پروژه‌های مرتبط با حیات‌وحش و زیستگاه‌ها برد و هم‌اکنون در حال پژوهش و حفاظت روی گوشته‌خوران است. از او پرسیدیم چطور وارد وادی حفاظت شد، چه مشکلاتی به‌عنوان یک زن حفاظتگر دارد و آیا مشابه بسیاری از دانش‌آموختگان نسل جدید حفاظتگر می‌خواهد مهاجرت کند یا خیر و چرا؟

چرا شد که سراغ محیط‌زیست رفتید؟ آیا تجربه خاصی در دوران کودکی داشتید؟

علاقه به محیط‌زیست فقط یک انتخاب دانشگاهی نبود، از دوران کودکی علاقه زیادی به حیوانات و طبیعت داشتم. وقتی به دوران انتخاب رشته رسیدم، در ابتدا دامپزشکی را به‌عنوان گزینه اصلی در نظر داشتم. ولی هرچه بیشتر درباره مسیر کاری آن تحقیق کردم، فهمیدم علاقه و انگیزه اصلی‌ام در حوزه‌های حفاظتی و کار مستقیم با طبیعت و زیستگاه‌هاست، نه فقط درمان حیوانات. همین آگاهی باعث شد مسیرم را تغییر دهم و رشته محیط‌زیست را انتخاب کنم؛ انتخابی که امروز مطمئن‌ترین تصمیم بوده. وقتی وارد دانشگاه شدم، این علاقه شکل علمی و هدفمند پیدا کرد. در دوران تحصیل، جزو معدود کسانی بودم که باعلاقه در کلاس‌ها حاضر می‌شدم و دقیقاً می‌دانستم که رشته‌ام را بر اساس علاقه شخصی‌ام انتخاب کردم، همین باعث شد که از همان دوران دانشجویی فعالیت‌هایم را در همین حوزه آغاز کنم و ادامه بدهم. کارهای میدانی، از سرشماری حیات‌وحش تا نصب دوربین‌های تله‌ای برای پایش جمعیت گوشته‌خوران، برای من فرصتی بود تا بفهمم حفاظت از طبیعت فقط یک علاقه شخصی نیست، بلکه مسئولیتی است که باید برایش ایستاد و کار کرد.

از چه زمانی کار میدانی را شروع کردید؟

از ابتدای دوره کارشناسی، با راهنمایی استادم، دکتر باقر نظامی، وارد فعالیت‌های مرتبط با حفاظت از محیط‌زیست شدم و با گذشت زمان، به‌ویژه در دوره کارشناسی ارشد، فعالیت‌هایم در این زمینه گسترش یافت. یکی از نخستین پروژه‌هایی که در آن مشارکت داشتم، همکاری با سازمان حفاظت محیط‌زیست در پروژه «حفاظت از یوز آسیایی» و «مطالعه فون پارک ملی توران» بود. پس از آن، در پایان‌نامه کارشناسی ارشدم، با استفاده از مدل‌سازی زیستگاه و تحلیل

داده‌های اقلیمی، به ارزیابی اثر تغییرات اقلیمی بر زیستگاه یوز آسیایی در منطقه توران پرداختم. علاوه بر این، از سال ۱۴۰۱ با عضویت در مؤسسه «رمیاران حیات‌وحش ایرانیان»، در پروژه‌های میدانی گوناگونی مانند تخمین جمعیت پلنگ ایرانی در پارک ملی صیدوا و ارزیابی جمعیت علف‌خواران در پارک ملی کویر مشارکت کردم. این پروژه‌ها فرصت‌های ارزشمندی برای یادگیری و تعامل با متخصصان و کارشناسان حوزه محیط‌زیست در اختیارم قرار دادند.

آیا بین زنان و مردان در انجام فعالیت میدانی تفاوتی مشاهده و یا چالشی به واسطه زن بودن تجربه کرده‌اید؟

به عنوان یک زن، گاهی اوقات با محدودیت‌هایی در دسترسی به مناطق خاص مواجه بوده‌ام و در برخی موارد، کمتر جدی گرفته شده‌ام یا وظایف ساده‌تر و کم‌چالش‌تری به من سپرده شده است. این نوع نگاه، حتی در نبود موانع فنی یا قانونی، می‌تواند سبب از دست رفتن فرصت‌های مهم پژوهشی و میدانی برای زنان شود. البته در بیشتر تیم‌های غیردولتی و پروژه‌هایی که توسط سازمان‌های مردم‌نهاد مدیریت می‌شوند، این تبعیض کمتر مشاهده می‌شود و فرصت‌ها بر اساس شایستگی توزیع می‌شود، نه بر پایه جنسیت تجربه‌کار یا جوامع بومی به من نشان داد که حضور یک زن می‌تواند به‌صورت مستقیم بر فرآیند اعتمادسازی تأثیر بگذارد. در بسیاری از روستاها و جوامع محلی، برقراری ارتباط اولیه با زنان و خانواده‌ها آسان‌تر است و این موضوع مسیر همکاری و دریافت اطلاعات محلی را هموارتر می‌کند. به همین دلیل، حضور زنان در تیم‌های حفاظتی نه‌تنها گامی در جهت برابری جنسیتی است، بلکه مزیتی عملی و مؤثر در پیشبرد اهداف پروژه به شمار می‌رود. این چالش‌ها انگیزه‌ای شد تا با جدیت بیشتری تلاش کنم و توانایی‌هایم را به‌صورت عملی اثبات کنم. به نظرم، بهترین راه برای شکستن کلیشه‌ها، ادامه‌دادن این مسیر و ثبت موفقیت‌های زنان در این

حوزه است. همچنین، حمایت همکاران و نسل‌های قدیمی‌تر فعال در حوزه حفاظت به من کمک کرد تا این موانع را پشت سر بگذارم. باور دارم که حضور زنان در این عرصه روزبه‌روز پررنگ‌تر و مؤثرتر می‌شود.

برای رفع این چالش چه کرده یا چه پیشنهادی دارید؟

من همیشه کوشیده‌ام با انجام کارهای پژوهشی و عملی مستمر، توانایی‌های خود را به اثبات برسانم تا به‌تدریج، انتخاب افراد بر اساس جنسیت تغییر کند. البته این فرایند بی‌تدرید زمان‌بر است، اما به نظرم با حضور پیوسته و تأثیرگذار زنان در عرصه‌های میدانی می‌توان این چرخه را شکست. پیشنهاد من این است که سازمان‌ها و نهادهای مرتبط، معیارهای شفاف و عادلانه‌ای برای انتخاب اعضای تیم‌های میدانی تدوین کنند و اولویت‌گزینی افراد، بر اساس تجربه و تخصص آنان باشد.

یکی از تجربه‌های ارزشمند شخصی‌ام، پروژه پایش جمعیت پلنگ در پارک ملی صیدوا است. من به‌همراه چهار نفر از زنان همکار در مؤسسه، موفق شدیم نقطه‌ای ایده‌آل برای نصب دوربین انتخاب کنیم. این دوربین، تصاویر بی‌نظیری از پلنگ و همچنین گونه ارزشمند گربه پالاس ثبت کرد؛ داده‌هایی که از نظر علمی و حفاظتی اهمیت فراوانی داشتند و نشان دادند که توانایی تخصصی و میدانی زنان هیچ محدودیتی ندارد.

آیا قصد مهاجرت دارید؟ چرا؟

بله، به مهاجرت فکر کرده‌ام. نمی‌توانم انکار کرد که در برخی کشورها شرایط برای کار پژوهشی، دسترسی به تجهیزات و اجرای پروژه‌های حفاظتی بسیار ساده‌تر و کم‌تنش‌تر است. همین مقایسه باعث می‌شود به این فکر بیفتم که تجربه فعالیت در یک محیط علمی و حرفه‌ای، بدون در نظر گرفتن جنسیت، چه تأثیری می‌تواند بر رشد شخصی و کاری‌ام داشته باشد.

چرا نسل جدید بیشتر از نسل قدیم به فکر مهاجرت هستند؟ آیا شرایط کار آنها سخت‌تر نبود؟ به ویژه برای زنان؟

به نظرم نسل جدید، چه زنان و چه مردان، به اطلاعات و فرصت‌های بین‌المللی دسترسی بسیار بیشتری دارند. آن‌ها می‌بینند که در بسیاری از کشورها، مسیر شغلی و پژوهشی بر اساس شایستگی تعریف می‌شود، نه جنسیت. همین مقایسه باعث افزایش میل به تجربه محیط‌های کاری عادلانه‌تر و پویاتر شده است. با این حال، شرایط برای زنان در حوزه‌های میدانی و علمی همچنان دشوار است و گاهی همین موانع کوچک، انگیزه ماندن در کشور را کاهش می‌دهد.

نسل جدید حفاظتگران نیز به باور من با آگاهی بیشتری این رشته را انتخاب می‌کنند. بیشتر آن‌ها بر اساس علاقه و شناخت وارد این مسیر می‌شوند. همین آگاهی و علاقه سبب شده است که استانداردهای کاری و انتظاراتشان بالاتر باشد. شاید یکی از دلایل تمایل برخی از این نسل به مهاجرت، همین موضوع باشد؛ زیرا آن‌ها به دنبال تجربه محیطی هستند که با سطح انگیزه و دانش‌شان همخوانی داشته باشد.

آینده حفاظت در ایران را چطور می‌بینید؟

با وجود چالش‌های موجود، آینده حفاظت محیط‌زیست در ایران را امیدوارکننده می‌بینم. این امیدواری به‌ویژه به دلیل حضور نسل جوانی است که از تحصیلات بالا برخوردارند و انگیزه و پشتکار فراوانی دارند. تعداد زنان متخصص در این حوزه روزبه‌روز افزایش می‌یابد و این امر به تقویت تنوع دیدگاه‌ها و رویکردها کمک می‌کند. به نظرم اگر سازمان حفاظت محیط‌زیست و نهادهای دولتی توجه بیشتری به ظرفیت سازمان‌های مردم‌نهاد نشان دهند، این موضوع می‌تواند نقطهطفی در مسیر حفاظت باشد. البته تقویت این پیشرفت نیازمند بهره‌گیری حداکثری و علمی از همه ظرفیت‌ها، چه انسانی و چه غیرانسانی، به شکلی کارآمد است.

نسل جدید، چه زنان و چه مردان، به اطلاعات و فرصت‌های بین‌المللی دسترسی بسیار بیشتری دارند. آنها مشاهده می‌کنند که در بسیاری از کشورها مسیر شغلی و پژوهشی بر پایه شایستگی تعیین می‌شود، نه جنسیت

یادداشت

منابع طبیعی را کم‌جان‌تر از گذشته نکنید

اوچید اعتماد

دانشیار گروه جنگلداری و اقتصاد جنگل دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه تهران |

شورای عالی اداری در یکصد و نود و پنجمین جلسه خود به پیشنهاد سازمان اداری و استخدامی کشور اصلاح ساختار جهاد کشاورزی را در یازده ماده تصویب کرد و این مصوبه از سوی معاون اول رئیس‌جمهور ابلاغ شد. اتفاقی که بیش از هر چیز نگرانی جامعه علمی و تخصصی منابع طبیعی را به دنبال داشته است. صحبت این اصلاحیه در روزهای پیش از جنگ اسرائیل علیه ایران مطرح شد و بعد هم درگیر خبرهای سخت‌کشور شد تا آنکه در روزهای اخیر این اصلاحیه با بهانه حذف تشکیلات موازی، تقویت وظایف راهبردی و نظارتی و واگذاری تصدی‌ها به بخش دولتی عنوان شده است. اما سؤال اینجاست چرا هیچ توضیحی درباره تشکیلات موازی داده نمی‌شود و گفته نمی‌شود منظور از این تشکیلات چیست؟ بی‌پاسخ ماندن پرسش‌ها و کم‌توجهی به اصول منابع طبیعی باعث شوکه شدن جامعه علمی منابع طبیعی شده است. بر اساس این ابلاغیه، تمامی اختیارات مربوط به تدوین ضوابط حفاظت از منابع طبیعی، اعم از جنگل‌ها، مراتع، آبخیزها و تنوع زیستی، از سازمان منابع طبیعی منتزع خواهد شد. نقش سیاست‌گذاری کلان در این حوزه به ستاد وزارت جهاد کشاورزی (طبق ماده ۳-۲) محول می‌شود، درحالی‌که سیاست‌گذاری زیست‌بومی، از جمله ضوابط احیای تالاب‌ها، جنگل‌ها و حیات‌وحش، بر عهده سازمان حفاظت محیط‌زیست (طبق ماده ۳-۱) خواهد بود. وظایف اجرایی مانند جنگل‌کاری، آبخیزداری و مرتع‌داری نیز به واحدهای استانی جهاد کشاورزی و همچنین بخش غیردولتی (شامل بخش خصوصی، تعاونی‌ها و جوامع محلی) واگذار خواهد شد (ماده ۳-۲). در نتیجه این تفکیک، سازمان منابع طبیعی از یک نهاد سیاست‌گذار - اجرایی به یک مرجع صرف پروژه‌های محلی تنزل پیدا می‌کند. ساختار متمرکز آن فروپاشیده و ادارات کل منابع طبیعی در استان‌ها مستقیماً زیر نظر جهاد کشاورزی استان فعالیت خواهند کرد. این امر منجر به کاهش چشمگیر اختیارات ستاد مرکزی سازمان می‌شود و نقش تنظیم‌گری آن، از جمله در خصوص بهره‌برداری از اراضی ملی یا تدوین ضوابط جنگل‌داری، عملاً حذف خواهد شد. جامعه منابع طبیعی و جامعه دانشگاهی چرا مورد پرسش و درخواست قرار نگرفتند؟ متأسفانه مسئولان سازمان منابع طبیعی هم هیچ واکنشی نسبت به این اتفاقات نشان ندادند و این خود نگرانی گسترده‌ای برای ما به همراه آورد. یکی دیگر از مواردی که ما به آن انتقاد گسترده‌ای داریم، انتقال حاکمیت منابع طبیعی به سازمان محیط‌زیست و چالش‌های همیشگی است. بر این‌اساس با واگذاری مدیریت اطلس زیست‌بوم کشور که شامل جنگل‌ها، مراتع، تالاب‌ها، خاک و آبخوان‌ها می‌شود، به سازمان حفاظت محیط‌زیست (ماده ۳-۱)، این سازمان به نهاد اصلی صاحب‌اختیار در حوزه منابع طبیعی تبدیل خواهد شد. این انتقال احتمال بروز تنش و تعارض بین سیاست‌های توسعه‌محور جهاد کشاورزی، مانند طرح‌های زراعت چوب، و سیاست‌های حفاظتی سازمان محیط‌زیست، مانند ممنوعیت بهره‌برداری از جنگل‌ها، را افزایش می‌دهد. از سوی دیگر سند اصلاحی، ریزش‌های کوچک‌ساز دولت و واگذاری گسترده فعالیت‌ها به بخش خصوصی را دنبال می‌کند. طبق مواد ۲-۳ و ۱۱-۲، حتی شرکت‌های تخصصی مانند مهندسی آب و خاک یا کشت و صنعت‌ها نیز به بخش خصوصی واگذار خواهند شد. سازمان منابع طبیعی نیز از اجرای مستقیم پروژه‌ها منع شده و ملزم به استفاده از پیمانکاران خصوصی و تعاونی‌ها خواهد بود. در حقیقت این سند اصلاحی، یک حرکت استعاری برای منابع طبیعی است و این تغییرات ساختاری با ماده ۳ قانون تشکیل سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور (۱۳۸۹) که وظایف سیاست‌گذاری و اجرا را به این سازمان محول کرده بود، در تناقض آشکار است و نیازمند اصلاح قانون توسط مجلس شورای اسلامی خواهد بود. در غیر این صورت، این مصوبه ممکن است از سوی دیوان عدالت اداری یا مجلس ابطال شود. تجربه ناموفق گذشته در واگذاری مراتع به بخش خصوصی، ریسک تخریب بیشتر منابع طبیعی به بهانه‌های اقتصادی را افزایش می‌دهد. همچنین، اگرچه ماده ۲-۳ بر مشارکت جوامع محلی تأکید دارد، اما فقدان ضمانت اجرایی کافی برای نظارت بر عملکرد آن‌ها، ابهاماتی را در این خصوص ایجاد می‌کند و چالش اصلی در این میان، نگرانی از تضعیف یا حتی انحلال منابع طبیعی با چنین طرح‌ها و اصلاحیه‌هایی بسیار زیاد است. بر همین اساس از جامعه علمی منابع طبیعی و فعالان این عرصه می‌خواهیم تا با جدیت مقابل چنین مواردی ایستادگی کنند. آنچه ما امروز شاهدش هستیم، راهی برای تضعیف سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور و یا انحلال آن است. با انحلال یا تضعیف این سازمان، شاهد از دست رفتن انسجام ملی در مدیریت جنگل‌ها و مراتع، بروز تعارض منافع بین دستگاه‌های اجرایی (مانند محیط‌زیست و جهاد کشاورزی) و همچنین افزایش احتمال قاچاق چوب، تغییر کاربری اراضی و تخریب محیط زیست به دلیل ضعف نظارت خواهیم بود. مسیری تلخ و دشوار برای آنچه حیات همگان در این کشور به آن مرتبط است.

اجرائی به دستگاه نظارتی و فرابخشی سازمان محیط‌زیست نه‌تنها در مسیر توسعه پایدار نیست؛ بلکه جایگاه نظارتی و بازدارنده آن دستگاه را کاهش می‌دهد. اما فاجعه در جایی اتفاق می‌افتد که مدیریت حیات‌وحش را بر اساسی به جهاد کشاورزی منتقل می‌شود.

موضوعی که در زمان انتخاب رئیس سازمان منابع طبیعی کشور بارها واکنش صاحب‌نظران را به دنبال داشت. حفاظت از عرصه‌های طبیعی کشور بایستی خارج از وظایف قانونی یک دستگاه اجرایی باشد. از دیدگاه حفاظت زمین صرفاً نهاده تولید و بستر کاشت نیست. حذف تدریجی منابع طبیعی (مراتع) و کشت زیر اشکوب در زاگرس فاجعه بحران آب را در فلات مرکزی ایران دامن زده است و تکرار آن ناپودی حیات در مناطق مختلف را فراهم می‌آورد. بحران‌هایی نظیر خشکسالی و تغییرات اقلیمی بایستی منجر به تقویت جایگاه مدیریت عرصه‌های طبیعی به‌منظور افزایش تاب‌آوری سرزمین باشد نه چندتکه شدن آن و

حذف تدریجی سازمان منابع طبیعی در مرحله پایانی

دستگاه‌ها مقدمات تخریب طبیعت را فراهم خواهد آورد. حذف تصدی‌گری دولت در حفاظت از طبیعت به معنی کاستن از حجم دولت نیست، این تعدیل می‌تواند در واحدهای تولیدی و خدماتی اتفاق بیفتند. در حفاظت از طبیعت اگرچه بایستی بر الگوهای مشارکتی تأکید کرد؛ اما حذف ساختار و تشکیلات قانونی متولی حفاظت امری دور از انتظار است. برای کاهش تصدی‌گری می‌توان دستگاه‌های اجرایی موازی را ادغام کرد. در جایی از این مصوبه که بهره‌برداری از منابع طبیعی و اراضی ملی و دولتی به سازمان حفاظت محیط‌زیست منتقل می‌شود، مشخص است که نویسندگان نه معنی حفاظت از طبیعت را می‌دانند نه بهره‌برداری از آن را. واگذاری امور

روزها مسئله جدی و حیاتی کشور است خبر از انحلال سازمان متولی حفاظت از منابع طبیعی کشور و چندتکه شدن آن نشان‌دهنده عدم اشراف تنظیم‌کنندگان بر مسئله حکمرانی و مدیریت سرزمینی منابع طبیعی است. در ماده سه سند ۱۲ ماده‌ای اصلاح ساختار وزارت جهاد کشاورزی به حذف وظایف متناقضی اشاره می‌شود که سال‌ها مورد نقد اغلب صاحب‌نظران نیز بوده است. اساساً فرارگرفتن سازمان منابع طبیعی کشور در ذیل وزارت جهاد کشاورزی با شرح وظایف مبتنی بر ارائه خدمات تولیدی و تأمین غذا اتفاقی غیرقابل‌قبول است. حذف سازمان ریشه‌دار منابع طبیعی که به نظر می‌رسد در سال‌های گذشته بسیار تضعیف شده است و واگذاری آن به سایر

کیومرث سفیدی | پوم‌شناس و دانشیار علوم و مهندسی جنگل دانشگاه محقق اردبیلی |

این روزها درحالی‌که هنوز محافظان طبیعت داغدار از دست‌دادن محیط‌بان‌ها و جنگلیان‌ها در غرب کشورند و البته گله‌مند از انتشار فیش‌های نجومی، انتشار مصوبه پر نقض سازمان اداری و استخدامی عمق نگرانی‌ها را دوچندان کرد. درحالی‌که بحران آب این

جستاری بر قواعد حکمرانی باتوجه به بحران‌های محیط‌زیست در کشور

«بحران آب» در تقاطع بحران ساختاری

بحران آب را باید در پیوند با بحران‌های دیگر مانند تورم، اشتغال و شکاف طبقاتی، در قالب یک منظومه کلان و ساختاری تحلیل کرد

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

بحران آب در ایران مسئله‌ای نوظهور نیست. نشانه‌های حاد آن به دو دهه قبل و اعتراضات خیابانی سال ۱۳۷۹ در آبادان بازمی‌گردد؛ اعتراضاتی که به‌دلیل کمبود، آلودگی و شوری آب شکل گرفت و به خشونت انجامید. از آن زمان، کشور با بحران آب روبه‌رو بوده و نشانه‌های متعددی چون خشک‌شدن رودخانه‌ها و تالاب‌ها، دریاچه ارومیه، آبرسانی با تانکر در مناطق زاگرس، از بین رفتن سفره‌های زیرزمینی، فرونشست زمین و پدیدآمدن دشت‌های ممنوعه، گویای این بحران است.

| **محمدرضا جعفری** |

| کارشناس محیط‌زیست |

بر اساس قواعد حکمرانی، باید با آغاز و تداوم اولیه بحران، تلاش‌هایی در قالب بسته‌های سیاستی و فنی برای غلبه بر آن آغاز می‌شد تا مشکلات آبی کشور رفع و تأمین پایدار آب – پایدار هم به معنای دائمی و هم به معنای سازگار با محیط‌زیست – ممکن می‌شد. اما آنچه در عمل رخ داد، انتقال حاکمیتی بود؛ از شکل همایش‌ها و ستادهای بی‌احصل، هشدارهایی از ساومسولناتی که خود در رأس امورند، و ادامه‌دادن به روش‌های سازهای تأمین آب مانند سدسازی و انتقال میان حوضه‌ای. رویکردی که نمی‌دانست یا نخواهد نمود؛ بلکه دردشان هم‌افزایی بحران‌های ساختاری است. بحرانی که نتیجهٔ انباشت سوءمدیریت، توسعه‌گری بی‌برنامه و ساختارهای معیوب قدرت و ثروت است؛ ساختار اقتصاد سیاسی مسلط که اگر یک نمود آن مثلاً در اقتصاد تورم‌زده است، نمود دیگر آن در محیط‌زیست دیده می‌شود. در حقیقت، فهم بحران آب جز در کنار سایر بحران‌های محیط‌زیستی و از همه مهم‌تر بحران‌های اقتصادی و اجتماعی دیگر که جامعه ایران با آن مواجه است ممکن نیست ازاین‌رو این بحران باید در کنار و در تقاطع بحران‌هایی چون تورم، اشتغال، شکاف طبقاتی و دیگر مشکلات، به‌صورت ماتریسی واحد و در قالب‌های کلان و ساختاری تحلیل شود. حکمرانی آب و محیط‌زیست، فرع حکمرانی سیاسی است. این سیاست است که مسیر کشور، شکل توسعه و امکان پیشرفت یا ایستایی بحران‌زا را تعیین

بحران آب در ایران مسئله‌ای نوظهور نیست. نشانه‌های حاد آن به دو دهه قبل و اعتراضات خیابانی سال ۱۳۷۹ در آبادان بازمی‌گردد؛ اعتراضاتی که به‌دلیل کمبود، آلودگی و شوری آب شکل گرفت و به خشونت انجامید. از آن زمان، کشور با بحران آب روبه‌رو بوده و نشانه‌های متعددی چون خشک‌شدن رودخانه‌ها و تالاب‌ها، دریاچه ارومیه، آبرسانی با تانکر در مناطق زاگرس، از بین رفتن سفره‌های زیرزمینی، فرونشست زمین و پدیدآمدن دشت‌های ممنوعه، گویای این بحران است.

می‌کند.

ک **بحران، نتیجه اقتصاد سیاسی**

ساختار اقتصاد سیاسی کشور ما به‌گونه‌ای طراحی شده و شکل‌گرفته که نتیجه منطقی آن، تولید همین بحران‌های کنونی است. این ساختار، هم ناکارآمد است و هم کج‌کارکرد. ناکارآمد است، چراکه دستیابی به اهدافی که باید موضوع حکمرانی قرار گیرد، و در نهایت شامل پایداری اقتصادی، اجتماعی و سرزمینی است، غیرممکن می‌سازد. این ساختار کج‌کارکرد است، چراکه در پی اهداف اشتباهی چون انتفاع حداکثری کوتاه‌مدت از منابع طبیعی و اقتصادی کشور است. این اهداف نهنتا در تقصاد با منافع عمومی، ملی و سرزمینی‌اند، بلکه بر مبنای توزیع رانت وفاداری در ساختار قدرت شکل می‌گیرند.

با پایان جنگ هشت‌ساله و آغاز دوره تعدیل ساختاری، با اجرای سیاست‌هایی تحت عنوان مردمی‌سازی اقتصاد، طبقه‌ای جدید شکل گرفت که هم به سرمایه‌دار تبدیل شد و هم ابزارهای تولید را در اختیار گرفت؛ و هم‌زمان با حکومت پیوندهایی سیاسی، تقنینی، قضایی و نظامی یافت. به‌این‌ترتیب، طبقه سرمایه‌داری که خود حاکم سیاسی است شکل گرفت، و حاکمانی که هم‌زمان صاحب سرمایه هم هستند. این گروه در دهه‌های اخیر از تمامی ابزارهای قانونی، شبه‌قانونی و حتی غیرقانونی برای کسب انتفاع حداکثری از منابع کشور بهره گرفته‌اند

ک **فقدان راهبرد توسعه**

هم‌زمان، کشور حداقل در پنج دهه گذشته فاقد راهبرد توسعه‌ای مشخص بوده است. آنچه تحت عنوان توسعه ترویج، توجیه و تثبیت شده، نوعی ساخت‌وساز صنعتی برای

سودآوری کوتاه‌مدت کارتل‌های رانتی و وابسته بوده است. در سطح جهانی نیز روند توسعه صنعتی به سمت برون‌سپاری صنایع آب‌بر و آلاینده از شمال به جنوب جهان و کشورهای پیرامونی حرکت کرده است؛ کشورهای با قوانین ضعیف‌تر، نیروکار ارزان‌تر – به دلیل سرکوب دستمزدها و تشکل‌ها – و حکومت‌های عمدتاً غیردموکراتیکی که در آنها می‌توان هزینه‌های محیط‌زیستی تولید را کاهش داد. بدین ترتیب طبقه مسلط در ایران نیز برای ادغام در بازار جهانی، به سمت احداث و گسترش صنایعی مانند فولاد، پتروشیمی و معدن حرکت کرده است که خود از عوامل تشدید بحران آب در کشور بوده است. درعین‌حال، حکمرانی سیاسی ناکارآمد ما، توان حرکت به سمت صنایعی با تولید کالاهای پیچیده، باارزش افزوده بیشتر و مصرف آب کمتر را نداشته است.

گسترش ناکارآمد کشاورزی از دیگر دلایل بحران آب در ایران است. این گسترش، نه از سر برنامهریزی توسعه‌ای، بلکه بنا به دالیلی اندژئولوژیک بوده است. در شرایطی که همواره انتظار تحریم‌های شدید یا جنگ مجدد می‌رفته است، کشاورزی به‌عنوان ابزاری برای ماندگاری در دوران تحریم‌ها در نظر گرفته شده است. از ساودیگر، برای ذهن‌های توسعه‌نیافته سیاست‌گذاران، کشاورزی ساده‌ترین ابزار اشتغال‌زایی تلقی شده است. وابستگی به کشاورزی سنتی، آب‌بر و کم‌پایزه، نهنتا حفظ شده، بلکه در بسیاری موارد تقویت شده است. سیاست‌گذاران در این سال‌ها تلاشی برای تغییر الگاکشت، واردات آب مجازی، مکانیزاسیون یا افزایش بهره‌وری انجام ندادند.

امروز کشاورز ایرانی بیش‌ترین آب را مصرف

می‌کند، بیش‌ترین زحمت را می‌کشد و کمترین سود را می‌برد. راهکارهایی مانند شانسنامه‌دار کردن چاه‌ها، کنترل هوشمند آن‌ها و جلوگیری از کشت در مناطق بحرانی، تنها در حد شعار باقی‌مانده‌اند. از ساودیگر، جایگزینی برای معیشت کشاورزان نیز فراهم نشده است. در این شرایط، دولت باید در ارتقای صنت کشاورزی نقش ایفا می‌کرد، اما یا ناکارآمد عمل کرده یا اصلاً اقدامی نکرده است. افزون بر این، بخشی از مسئله به بزرگ‌مالکان و باغداران بزرگی بازمی‌گردد که بانفوذ سیاسی خود، زمین‌های نامناسب و شور با به زیر کشت می‌برند و پروژه‌های سدسازی، انتقال آب، احداث شبکه‌های آبیاری عظیم و زحمتی را در خدمت منافع خود اجرا می‌کنند.

ک **مدیریت واکنشی**

درعین‌حال، مدیریت بحران‌ها در کشور همواره واکنشی بوده است: بحران شکل‌گرفته، گسترش‌یافته و سپس – شاید – ساختار مدیریتی در پی راه‌حل برآمده‌اند. آن‌هم نه با راهکارهای علمی، بلکه با راه‌حل‌های نادرست یا انفعال محض و می‌رفته است، کشاورزی به‌عنوان ابزاری برای ماندگاری در دوران تحریم‌ها در نظر گرفته شده است. از ساودیگر، برای ذهن‌های توسعه‌نیافته سیاست‌گذاران، کشاورزی ساده‌ترین ابزار اشتغال‌زایی تلقی شده است. وابستگی به کشاورزی سنتی، آب‌بر و کم‌پایزه، نهنتا حفظ شده، بلکه در بسیاری موارد تقویت شده است. سیاست‌گذاران در این سال‌ها تلاشی برای تغییر الگاکشت، واردات آب مجازی، مکانیزاسیون یا افزایش بهره‌وری انجام ندادند.

امروز کشاورز ایرانی بیش‌ترین آب را مصرف

نخواهیم سیستم حاکم را به فساد متهم کنیم، باید شیوه حکمرانی و تخصیص منابع را به‌شدت زیر سؤال ببریم. در این میان، حضور مدیران دائمی، ناکارآمد، غیرمتخصص و فاقد دانش روز – اما وفادار به سیستم – نیز مزید بر علت است. در چنین وضعیتی نه اراده و نه توانی برای حل بحران وجود دارد. اگر چنین اراده‌ای وجود داشت، بحران آب طی ۲۵ سال گذشته تعدیل می‌شد و اقدامات زیرساختی برای حل این مشکل به اجرا درمی‌آمد.

اگر خردتر بنگریم، مصرف بی‌رویه آب در حوزه‌های مختلف نیز از عوامل بحران است. برای مثال، در تهران، مناطق شمالی بیشترین سهم مصرف را دارند؛ مناطقی با باغ‌ها و استخرهای متعدد. یکی از راهکارهای فوری، نظارت قاطع بر مصرف بالای این بخش‌هاست. همچنین توسعه شهری ناکارآمد به بحران دامن زده است. به‌عنوان‌مثال ساخت برج‌ها در مناطق ۲۱ و ۲۲ بدون زیرساخت‌هایی چون بازچرخانی آب، تفکیک آب خاکستری، تصفیه فاضلاب، پنل خورشیدی و تجهیزات هوشمند انجام شده است. نظام‌مهندسی که باید بر این امور نظارت کند، در عمل ناتوان یا غایب بوده است.

ک **تقصیر بر گردن انسداد سیاسی**

در شهرهای کوچک نیز ویلاسازی بی‌رویه به افزایش شدید مصرف آب منجر شده است. نبود امکانات تفریحی نرمال مانند مردم دیگر کشورها در ایران، سبب شده مردم برای آسایش و خوش‌باشی دسته‌جمعی یا خانوادگی به این مناطق پناه ببرند. به‌این‌ترتیب، بخش زیادی از آب رودخانه‌ها منابع زیرزمینی، صرف پر کردن استخرهای ویلاها می‌شود.

با این اوصاف، مسئله آب و محیط‌زیست را نمی‌توان صرفاً در حوزه محیط‌زیست محدود و تحلیل کرد. ساختار حاکم بر کشور، چالش اصلی است. تا زمانی که این ساختار با اصلاحات، تغییر یا تحول ریشه‌ای روبه‌رو نشود، همچنان بر مدار ایجاد و تصقیق بحران، می‌چرخد؛ بحران‌های جدیدی را به وجود می‌آورد و حاکمیت، در برابر آن‌ها تنها به ابزار همیشگی خویش، سرکوب و انکار متوسل خواهد شد.

انسداد سیاسی موجود در کشور، فقدان دموکراسی مشارکتی، غلبه ایدئولوژی نولیبرالی در کنار ترویج بازار همه‌گستر، پذیرفتن نقش تولید صنایع آلاینده در تقسیم کار بین‌المللی، از ساوتوری‌پردازان راست‌گراییی که برنامه‌ریز برنامه‌های توسعه پنج‌ساله در کشور بوده‌اند؛ اما مسئولیت تبعات آن را هیچ‌گاه بر عهده نگرفته‌اند، راه از بر ایجاد بحث‌های کارشناسی مؤثر، حضور ذی‌نفعان برای اجرای سیاست‌های اقتصادی مناسب و ایجاد چشم‌انداز توسعه بسته است. با این‌حال، اگر عزمی برای تغییر رویه وجود داشته باشد، می‌توان با اقداماتی همچون کنترل مصرف مبتنی بر داده‌های شفاف، تعطیلی کشاورزی در مناطق بحرانی، پرداخت یارانه نکاشت به کشاورزان و… گام‌هایی برداشت. در بلندمدت، بازنگری در سیاست‌های توسعه‌ای کشور، بر پایه آمایش سرزمین، توسعه خدمات، گردشگری و فناوری‌های نوین، همراه باعدالت اجتماعی ناپی‌سازی جزئیات، اظهار داشت: «با هماهنگی بانک مرکزی مشخص شد که نیروگاه‌ها می‌توانند بازپرداخت‌ها را ظرف ۸ سال انجام دهند و صندوق توسعه ملی نیز اعلام کرده است که به‌محض آغاز فرایند بازپرداخت‌ها، ارائه تسهیلات جدید به بخش نیروگاهی آغاز می‌شود.»

او ادامه داد: «درباره میزان فروش آزاد برق باید هماهنگی انجام شود و از طرفی وزارت نیرو هم باید با فرمولی مشخصی میزان خاموشی‌ها را تا زمان رفع ناترازی برق، مدیریت کند. صندوق توسعه ملی هم اعلام کرده دوبرابر آنچه از بدهی‌ها پرداخت می‌شود را تسهیلات خواهد داد. در واقع این پیشنهاد موردقبول است و بعد از نهایی‌شدن جزئیات در هیئت دولت به تصویب می‌رسد.»

ک **اقتصاد بیمار برق**

«زینب قیصری»، رئیس فراکسیون امنیت انرژی مجلس، با تأکید بر اهمیت جایگاه انرژی و ضرورت رفع مشکلات این حوزه گفت: «وضعیت انرژی در بخش‌های مختلف از جمله گاز، برق و بنزین متفاوت است و برای هر کدام باید راهکار جداگانه‌ای ارائه داد. امروز رشد نکرده است و متوجه هستیم که برای جلوگیری از قطعی‌ها، باید نرخ‌ها اصلاح شوند.»

خبر

گسترش همکاری‌های دوجانبه ایران و فائو

رئیس سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی بر لزوم توسعه همکاری‌های مشترک در حوزه‌های آموزش، پژوهش و انتقال دانش فنی در راستای پایداری امنیت غذایی تأکید کرد.

غلامرضا گل‌محمدی با اشاره به ظرفیت‌های گسترده این سازمان گفت: «تات از حیث ساختار، نیروانسانی و گستردگی موضوعات تحقیقاتی، آموزشی و ترویجی، یکی از بزرگ‌ترین دستگاه‌های پژوهشی در آسیا به شمار می‌رود.»

او افزود: «برخی مؤسسات زیرمجموعه این سازمان بیش از ۱۰۰ سال قدمت دارند و حوزه فعالیت ما از تولید واکسن‌های انسانی و دامی تا اصلاح بذر، تحقیقات گیاهپزشکی، فناوری‌های نوین، بیوتکنولوژی، آب و خاک، اقلیم، منابع طبیعی، جنگل، مرتع و شیلات را شامل می‌شود.»

گل‌محمدی با اشاره به موفقیت‌های ایران در تولید واکسن گفت: «۷۰ درصد واکسن‌های دامی و ۳۰ درصد واکسن طیور توسط یکی از مؤسسات تحقیقاتی این سازمان تولید می‌شود. این سازمان با ۱۹ مؤسسه تحقیقاتی، ۳۴ مرکز استانی و ۳۱۴ ایستگاه و پایگاه حدود ۶۵۰۰ نیرومتخصص، تقریباً تمام مناطق کشور را پوشش می‌دهد. دانشمندان ایرانی با نهادهای علمی بین‌المللی از جمله فائو ارتباطات گسترده‌ای دارند. ظرفیت‌ها و تجربیات پژوهشی ما می‌تواند در اختیار کشورهای عضو قرار گیرد و در مقابل، انتظار داریم از منابع و امکانات فائو برای پایداری امنیت غذایی در

ایران بهره‌مند شویم.»

او با اشاره به بحران‌هایی نظیر کم‌آبی، تغییر اقلیم و خشکسالی در کشور اظهار کرد: «در دو سال گذشته، همکاری‌های خوبی در زمینه افات نخایات، بومیزه آفات خرما، با فائو آغاز کردیم که امیدواریم این همکاری‌ها ادامه یابد. از فائو می‌خواهیم در تأمین منابع، پشتیبانی مالی و انتقال فناوری به ما کمک کند تا بتوانیم به امنیت غذایی پایدار دست یابیم. ما آماده کامل داریم تا تجربیات علمی و آموزشی خود را به کشاورزان و کارشناسان سایر کشورها، بومیزه کشورهای در حال توسعه، منتقل کنیم. همچنین، از فائو درخواست داریم شرایط را برای اعزام کارشناسان به ایران به‌منظور آموزش‌های تخصصی فراهم کند.»

گل‌محمدی با اشاره به تحریم‌های ناعادلانه‌ای که ایران با آن روبه‌رو است، گفت: «اگرچه بخش غذا و کشاورزی به‌طور رسمی تحت تحریم نیست، اما در عمل بسیاری از همکاری‌ها تحت فشار قرار می‌گیرد. خوشبختانه فائو تاکنون همکاری خود را حفظ کرده و حضور نماینده جدید در ایران، نشانه‌ای از همین تعهد است. امیدواریم این همکاری‌ها روز به روز گسترش یابد.» | مهر

تخصیص ارز ترجیحی به کالاهای اساسی

معاونت توسعه بازرگانی وزارت جهاد کشاورزی، مجموعه‌ای از تسهیلات حمایتی برای واردات کالاهای اساسی و ضروری را اعلام کرد.

بر اساس مصوبه شماره ۱۳۴۰ هیئت وزیران (مورخ ۱۳۰۴/۱۲/۱۷) و بخشنامه شماره ۱۰۳۱۸۹ بانک مرکزی (مورخ ۱۴۰۴/۰۵/۰۵)، اصل تقدم ثبت سفارش بر تاریخ پانزانه به طور موقت برای کالاهایی که تا پایان وقت اداری ۳۱ مرداد ۱۴۰۴ به گمرکات کشور وارد شده و دارای قبض انبار معتبر هستند، نادیده گرفته می‌شود. بر این اساس، بازرگانان می‌توانند بر اساس سقف و ساینه سال گذشته خود، برای خرید کالاهای اساسی از بازارهای جهانی اقدام کنند. در پی مذاکرات یکصد و سی‌امین جلسه شورای گفت‌وگوادولت و بخش خصوصی (مورخ ۱۴۰۴/۰۴/۲۳) و با استناد به بند ۳ ماده

۴۰ قانون مقررات صادرات و واردات، ثبت سفارش کالاهایی که در زمان اظهار، معتبر بوده‌اند، برای سایر مراحل (مانند نظر دستگاه، تخصیص یا تأمین ارز) نیازی به تمدید ندارد. با این وجود، تا زمان اجرای کامل این مصوبه توسط نهادهای مربوطه، تمدید شش‌ماهه ثبت سفارش، به شرط تطابق میزان آرشیبو با پرونده اظهار و نبود ممنوعیت تمدید، امکان‌پذیر است در ادامه این اطلاعیه آمده است که معاونت ارزی بانک مرکزی با همکاری وزارت جهاد کشاورزی، بدهی‌های ارزی معوق دولت به بخش خصوصی بابت کالاهای واردشده پیش از سال ۱۴۰۴ را که مطابق ضوابط توزیع شده‌اند، شناسایی کرده است و این بدهی‌ها به‌زودی تعیین تکلیف می‌شوند. همچنین، برای تأمین حداکثری کالا و جلوگیری از افزایش قیمت، دولت همچنان از ترجیحی صددرصدی رابرای کالاهای اساسی مشابه ماه‌های گذشته تخصیص می‌دهد. تخصیص ارز ترکیبی مورد تأیید نیست و فروشنندگان این کالاها حق ندارند به بهانه احتمال تغییر سیاست‌ها یا اطلاعیه‌های غیررسمی، اقدام به گران‌فروشی کنند. | ایپماه

سیستان و بلوچستان |

گازدار شدن شهر مرزی میرجاوه؛ گامی در جهت عدالت انرژی

عباس‌نژاد - سرپرست شرکت گاز سیستان و بلوچستان، از گازدار شدن شهر مرزی میرجاوه به عنوان نقطه‌ای راهبردی در شرق کشور خبر داد و این اقدام را گامی مؤثر در توسعه پایدار و ارتقای کیفیت زندگی مردم منطقه دانست.
محمود هاشمی روز سه‌شنبه ۱۴ مرداد با بیان اینکه عملیات گازرسانی به میرجاوه با تلاش شبانه‌روزی متخصصان و جهادگران شرکت گاز سیستان و بلوچستان به سرانجام رسیده، افزود: برای این منظور، یک ایستگاه CGS با ظرفیت ۳۰ هزار مترمکعب بر ساعت و یک ایستگاه TBS با ظرفیت پنج هزار مترمکعب بر ساعت نصب شده است. او بیان کرد: همچنین ۴۷ کیلومتر خط تغذیه و ۶۴ کیلومتر شبکه توزیع اجرا شده است.
سرپرست شرکت گاز سیستان و بلوچستان با اشاره به اینکه شهرمیرجاوه،مرکز این شهرستان،رسماًگازدار شده،پیش‌بینی کرد: عملیات گازرسانی به ۲ شهر فاقد گاز دیگر در این شهرستان، یعنی لادیزو و ریگ ملک، تا ۲ ماه آینده آغاز شود. او ضمن تأکید بر شرایط خاص شهرستان میرجاوه، اظهار کرد: گازرسانی به این شهرستان مرزی تنها یک پروژه عملیاتی نیست، بلکه نمادی از اراده برای تحقق عدالت انرژی و توسعه پایدار در مناطق مرزی کشور است.
هاشمی ادامه داد: این مسیر با قوت ادامه می‌یابد تا دیگر شهرها و روستاهای سیستان و بلوچستان نیز از گاز طبیعی بهره‌مند شوند و چهره‌ای نو از پیشرفت و رفاه در سیستان و بلوچستان ترسیم شود

مدیرکل انتقال خون قزوین تأکید کرد؛

برای فعالیت، نیازمند حمایت بیشتر مسئولان و مردم هستیم

قزوین، زهره شریفی - مدیرکل انتقال خون استان قزوین با اشاره به مشکلات پیش‌روی این سازمان، توجه بیشتر مسئولان و خبرین برای حفظ و توسعه زیرساخت‌های حیاتی این نهاد را خواستار شد.

اسماعیل کلهر در نشست خبری که به مناسبت سالروز تأسیس سازمان انتقال خون برگزار شد، گفت: سالانه ۵۰ هزار مراجعه به سازمان ثبت می‌شود؛ اما به دلایل پزشکی، ۲۳ درصد از داوطلبان از اهدای خون معاف می‌شوند. در نهایت حدود ۳۹ هزار واحد خون‌گیری انجام شده و فرآورده‌های آن به ۱۶ بیمارستان استان تحویل داده می‌شود.

او با اشاره به اینکه سه هزار بیمار خاص در استان به طور دائمی نیازمند خون هستند، ذخایر فعلی استان را در وضعیت آبی ۶ روز اعلام کرد و نسبت به کاهش ذخایر به زیر ۴ روز که وضعیت قرمز محسوب می‌شود هشدار داد.

سامانه ۱۵۳۰ حمل متوفی شهرداری یاسوج راه‌اندازی شد

کهگیلویه و بویراحمد، ذوالفقاری - شهردار یاسوج از راه‌اندازی سامانه ۱۵۳۰ حمل متوفی خبر داد.

به نقل از روابط‌عمومی شهرداری یاسوج، کیوان آشنا، شهردار یاسوج، به تشریح جزئیات راه‌اندازی سامانه ۱۵۳۰ حمل متوفی پرداخت و این اقدام را گامی مهم در راستای بهبود خدمات شهری و تسهیل فرآیند حمل‌ونقل متوفیان دانست.

او با اشاره به اهمیت این سامانه در کاهش مشکلات و دغدغه‌های خانواده‌های داغدار، گفت: «سامانه ۱۵۳۰ به‌عنوان یک خدمت جدید و نوآورانه در یاسوج راه‌اندازی شده است که هدف آن ارائه خدمات سریع و مؤثر در زمینه حمل

آشنا با بیان اینکه این سامانه به‌صورت ۲۴ ساعته فعال است، افزود: «خانواده‌ها می‌توانند با تماس با شماره ۱۵۳۰، درخواست خود را ثبت کنند و تیم‌های تخصصی ما در اسرع‌وقت به محل

مرکزی

در سه‌ماهه منتهی به خرداد۱۴۰۴صورت‌گرفت؛

عملکرد درخشان پتروشیمی سازند وگام‌های راهبردی برای آینده مرکزی

می‌شود. اختلاف قیمتی حدود ۱۰۰ دلاری این محصول نسبت به ۸۸۰ نیز می‌تواند درآمدزایی شرکت را به طور قابل‌ملاحظه‌ای افزایش دهد. از دیگر اقدامات برجسته، اجرای موفق تصمیمات منطقه به شمار می‌رود.
نفر ساعت فعالیت در شرایط دشوار سیاسی و منطقه‌ای بود که نقش مهمی در آمادگی تجهیزات و پایداری تولید ایفا کرد. همچنین با تشکیل کمیته‌های تخصصی در حوزه‌های مالی و عملیاتی، روند کنترل هزینه‌ها و جلوگیری از خریدهای غیرضروری در دستور کار قرار گرفته است که پیش‌بینی می‌شود منجر به افزایش ۵ درصدی حاشیه سود شود.

(فتا) و نوسانات قیمت آن، پتروشیمی سازند در نظر دارد ۲۰ درصد از منابع خود را به منابع گازی مانند: پروپان، بوتان و C۴ اختصاص دهد.
این تصمیم استراتژیک در کنار اصلاح نرخ خوراک و افزایش بهره‌وری واحدهای تولیدی، به بهبود عملکرد عملیاتی شرکت کمک شایانی می‌کند. در همین راستا، تولید بنزین با کیفیت ۸۹۲ نیز جایگزین محصول قدیمی ۸۸۰ شده که پس از ممنوعیت واردات آن توسط افغانستان، فرصت جدیدی را برای صادرات فراهم کرده است. نمونه‌های اولیه ۸۹۲ مورد تأیید طرف افغان قرار گرفته و صادرات آن به‌زودی آغاز

پیام ایران

خوزستان |

زیرساخت‌های برق در مرزهای خوزستان برای اربعین تکمیل شد

معصومه عامری - مدیرعامل شرکت توزیع نیروی برق خوزستان از تکمیل طرح‌های برق‌رسانی ویژه اربعین حسینی در مرزهای بین‌المللی شلمچه و چذابه خبر داد.
علی خدری روز سه‌شنبه در گفت‌وگو با خبرنگار ایرنا با اشاره به تلاش‌های شبانه‌روزی نیروهای این شرکت برای آمادسازی زیرساخت‌های برق در ایام اربعین اظهار کرد: این طرح‌ها در قالب احداث و اصلاح شبکه فشار ضعیف و متوسط، احداث و بهسازی شبکه روشنایی مسیرها و مواکب،احداث‌پست‌هوایی با ترانس، تکمیل روشنایی پارکینگ‌های مرزی و توسعه زیرساخت‌های برق در شهرستان‌های مسیر تردد زائران اجرا شده است. او ادامه داد: اصلاح شبکه بلوار مواکب، توسعه روشنایی معابر جاده جدید چذابه، اصلاح شبکه جاده قدیم چذابه، تأمین برق نقطه صفر مرزی و استقرار گروه‌های کشتیک ۲۴ ساعته با تجهیزات کامل از جمله جرثقیل و بالابر نیز از دیگر اقدامات اجرایی در این طرح‌ها بوده است.
مدیرعامل شرکت توزیع نیروی برق خوزستان با بیان اینکه هدف اصلی این اقدامات، تسهیل تردد زائران و تأمین برق پایدار برای موکب‌ها و زیرساخت‌های مرزی است،افزود: در این راستا، احداث یا اصلاح هشت هزار و ۹۶۱ متر شبکه فشار متوسط، ۴۴ هزار و ۵۷۸ متر شبکه فشار ضعیف،نصب ۶۵ دستگاه ترانسفورماتور و ۲ هزار و ۲۱ دستگاه چراغ روشنایی انجام شده که نقش مهمی در ارتقای ایمنی و پایداری برق این مناطق دارد

قم

مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب استان؛

افق تأمین آب قم شکسته شد

ثریا زنگنه - مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب استان قم با بیان اینکه افق پیش‌بینی شده برای تأمین آب این استان در سال ۱۴۱۵ به دلیل افزایش مصرف، در سال ۱۴۰۳ به پایان رسیده است، گفت: با اجرای طرح‌های علاج‌بخشی و بهره‌گیری از جایگزینی پساب، تلاش داریم پاسخگوی نیازهای روبه‌افزایش شرب باشیم.

مهندس مهدی نظرزاده در نشست خبری با اصحاب رسانه استان قم با اشاره به پایان یافتن افق طراحی شده برای تأمین آب استان، اظهار کرد: پیش‌بینی شده بود که با منابع موجود، نیازهای آبی استان تا سال ۱۴۱۵ پاسخ داده شود، اما به دلیل رشد جمعیت و افزایش مصرف، این افق عملاً در سال ۱۴۰۳ پایان یافته است که ضروری است با جا به جایی تخصصی از صنعت به شرب این کمبود جبران شود.

نظرزاده تأکید کرد: امیدواریم با اجرای کامل سامانه انتقال و پروژه‌های علاج‌بخشی، بتوان سهم شرب را به حداکثر و سهم صنعت را به حداقل رساند.

به گفته نظرزاده پروژه‌های فاضلاب با حمایت استاندار و نمایندگان استان در حال پیشرفت است و هدف‌گذاری شده تا طی چهار سال آینده پوشش فاضلاب به ۷۰ درصد برسد.

مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب استان قم با بیان اینکه حدود ۳۹ میلیون مترمکعب پساب سالانه در قم تولید می‌شود که تنها ۱۸ میلیون مترمکعب آن تعیین تکلیف

۷

اصفهان |

پرداخت ۱۶۰۰ فقره تسهیلات اشتغال‌زایی به مددجویان کمیته امداد اصفهان

بهمن توکلی‌فرد - مدیرکل کمیته امداد استان اصفهان از پرداخت هزار و ۶۰۰ فقره تسهیلات قرض‌الحسنه اشتغال‌زایی به مددجویان تحت حمایت در چهار ماه نخست سال جاری خبر داد و ارزش این تسهیلات را ۲۱۴ میلیارد و ۶۰۰ میلیون تومان اعلام کرد.

کریم زارع، با اشاره به نقش اشتغال در توانمندسازی اقتصادی خانواده‌های تحت حمایت، اظهار داشت: این تسهیلات با هدف ایجاد فرصت‌های شغلی پایدار و تقویت خودتکایی در میان اقشار آسیب‌پذیر تخصیص‌یافته و در قالب طرح‌های متنوع کارآفرینی و مهارت‌محور به اجرا درآمده است.

زارع در ادامه گفت: بیشترین سهم از این طرح‌ها مربوط به شهرستان‌های خمینی‌شهر، نجف‌آباد و نائین بوده که با بهره‌گیری از ظرفیت‌های بومی، همکاری بانک‌های عامل و سایر دستگاه‌های حمایتی و فنی، زمینه اشتغال

صدها نفر از مددجویان را فراهم کرده‌اند.

او افزود: اشتغال پایدار، نمتنهای منجر به کاهش وابستگی به حمایت‌های مستمر می‌شود، بلکه اعتمادبه‌نفس و عزت‌نفس مددجویان را نیز تقویت کرده و آنان را به مسیر زندگی مستقل و مولد هدایت می‌کند.

سازما

خبر

تعریض ۳۷ کیلومتر از محور جوبین با همت صنایع

هادی آریانا، خبرنگار - در اقدامی ۳۷ کیلومتر از محورهای مواصلاتی شهرستان جوبین با تلاش مشترک مردم، صنایع و گروه‌های جهادی، تعریض و خاکریزی شد.
علی‌اکبر آزادوری، فرماندار شهرستان جوبین، گفت: در دولت وفاق، با تقویت سرمایه اجتماعی، انسجام، همبستگی و مشارکت گروه‌های جهادی، شاهد تعریض و گسترش‌محورهای مواصلاتی شهرستان بودیم. فرماندار جوبین افزود: با همکاری و وحدت انجمن حمل‌ونقل کالا و بار، قرارگاه امام حسن مجتبی (ع)، مجموعه فولاد، مجموعه کشت و صنعت، شوراها و شهرداری شهر نقاب و حکم‌آباد، و دهیاری‌های شهرستان، توانستیم مجموعاً ۳۷ کیلومتر از محورهای مواصلاتی را با ۵۰ هزار سربوس خاکریزی گسترش دهیم.

آزادوری همچنین به سهم ویژه مجموعه کشت و صنعت در این پروژه اشاره کرد و بیان داشت: از این ۳۷ کیلومتر، ۲۰ کیلومتر آن را مجموعه کشت و صنعت شهرستان به طور کامل تقبل کرده و به بهترین نحو انجام داده است و برنامه‌ریزی برای تکمیل محورهای انداده تا حکم‌آباد انجام شده است.
علی جوادی، رئیس راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای جوبین، با تأکید بر انجام اصولی زیرسازی جاده‌ها افزود: نظارت فنی کامل بر زیرسازی جاده‌ها صورت می‌گیرد و ۱۰۰۰ تن قیر برای آسفالت این محورها در نظر گرفته شده است.

نصب‌کنتورهای هوشمند مشترکان آب در خراسان رضوی آغاز شد

خراسان رضوی، سمیه باقرزاده - مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب خراسان رضوی گفت: طرح نصب‌کنتور هوشمند بر روی انشعابات مشترکین آب در این استان به منظور اصلاح الگوی مصرف آغاز شد.

حسین امامی روز دوشنبه ۱۳ مرداد افزود: در مرحله نخست اجرای این طرح که در راستای برنامه هفتم توسعه عملیاتی شد، مشترکین خاص خانگی و غیرخانگی دارای انشعاب یک اینچ و بالاتر زیرپوشش قرار می‌گیرند.

او اضافه کرد: تعداد مشترکان خاص در بخش خانگی ۳۰۰ مشترک و در بخش غیرخانگی هزار و ۴۴۱ مشترک است، در این طرح مشترکین اولویت‌بندی شده و ابتدا کنتورهای خراب با کنتورهای هوشمند جایگزین می‌شوند.

مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب خراسان رضوی ادامه داد: هم‌اینک ۱۷کنتور در بخش خانگی و ۱۷۳کنتور در بخش غیرخانگی به واسطه کارکرد نامناسب، خراب تلقی شده و در اولویت تعویض قرار دارند.

امامی خاطر نشان کرد: با هدف تسریع در اجرای این طرح، کارگروه نظارت بر خرید و نصب کنتورهای هوشمند در این شرکت تشکیل شده است. او تأکید کرد:کنتورهای هوشمند تأثیر قابل توجهی بر مدیریت مصرف آب مشترکین دارد و این فناوری با ارائه داده‌های دقیق و آبی، امکان نظارت و بهینه‌سازی مصرف را فراهم می‌کند.

نظارت بر کیفیت آب شرب استان مرکزی افزایش یافت

مرکزی، آزاده فراهانی - سعید سرآبادانی در حاشیه بازدید از آزمایشگاه آب درجم خبرنگاران گفت: با هدف تضمین سلامت آب شرب و پاسخگویی به نگرانی‌های شهروندان، شرکت آب‌وفاضلاب استان مرکزی برنامه‌های نظارتی خود را در مناطق شهری و روستایی استان به‌ویژه در فصل تابستان تشدید کرده است.

آزمایش‌های مستمر برای اطمینان از سلامت آب

مدیرعامل شرکت آب‌وفاضلاب استان مرکزی، از فعالیت واحد سیار آزمایشگاه این شرکت خبر داد که از ابتدای تیرماه با تجهیزات پیشرفته و نیروهای متخصص، نمونه‌برداری و آزمایش‌های فیزیکی، شیمیایی و میکروبی را بر سراسر استان به‌ویژه شهر لارک انجام می‌دهد.

او با اشاره به برخی گزارش‌های مردمی درباره کیفیت آب، تأکید کرد: این اقدامات برای ارتقا سریع مشکلات احتمالی و افزایش اعتماد عمومی به آب شرب اجرا می‌شود. سلامت آب مصرفی شهروندان اولویت اصلی ماست.

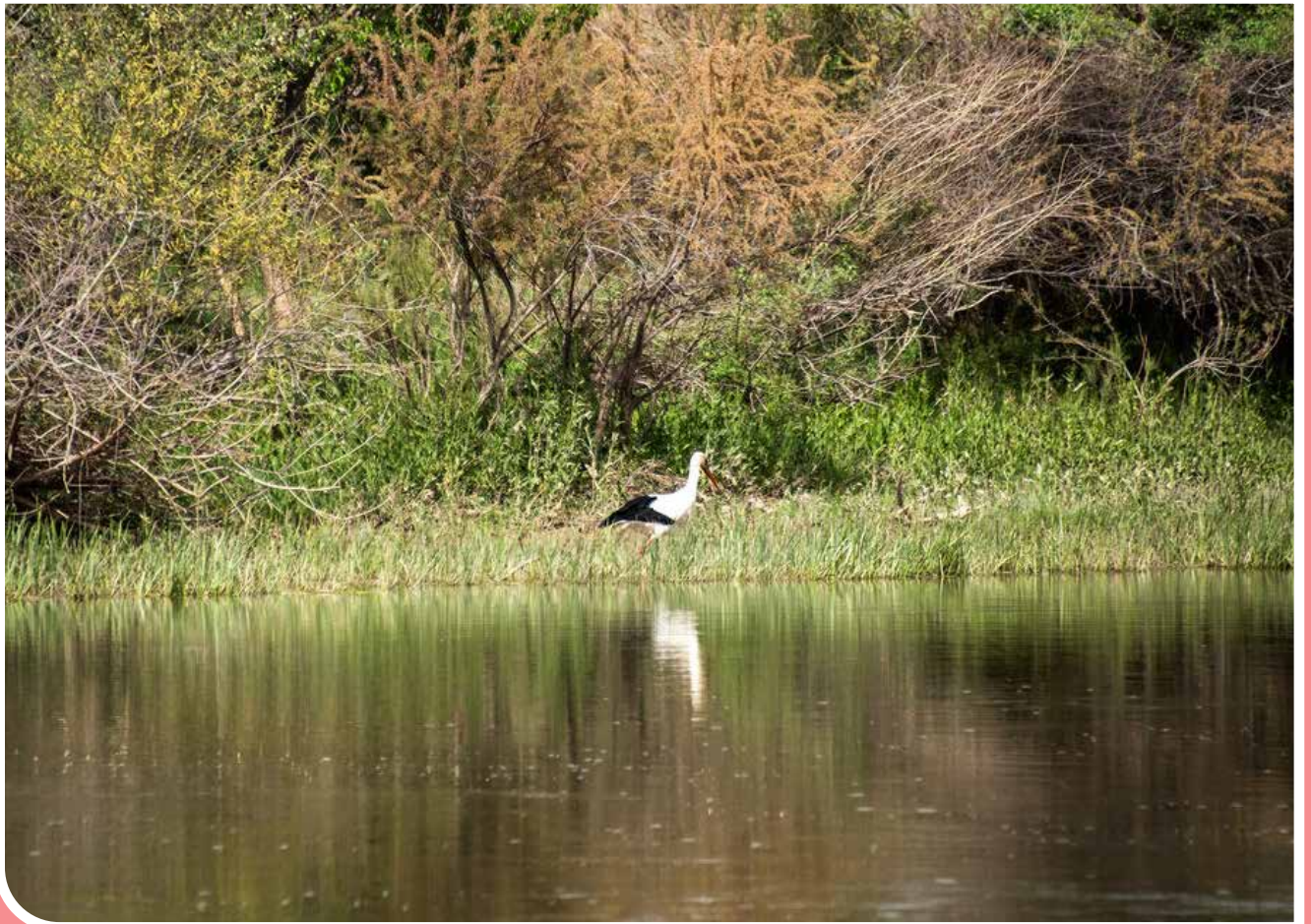
پایش گسترده در مناطق پرتراکم
به گفته سرآبادانی، نمونه‌برداری و آزمایش آب به‌صورت روزانه و بدون وقفه در مناطق پرجمعیت و حساس انجام می‌شود تا استانداردهای کیفی در بالاترین سطح حفظ شود.

تعهد به مسئولیت اجتماعی و مصرف بهینه آب

عکس نوشت

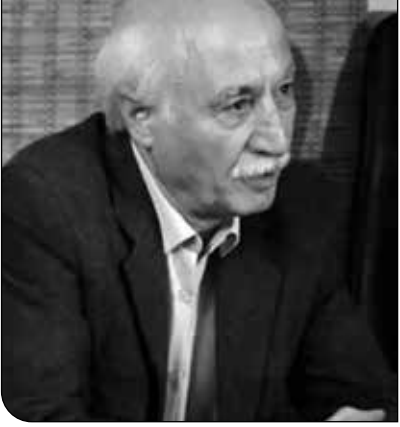
عکاس: طاهره رخیخش - ایسنا

«تالاب نورولو» به‌عنوان یکی از جاذبه‌های طبیعی برجسته میاندواب، یکی از زیستگاه‌های مهم پرندگان مهاجر و تنوع زیستی است.

چهره

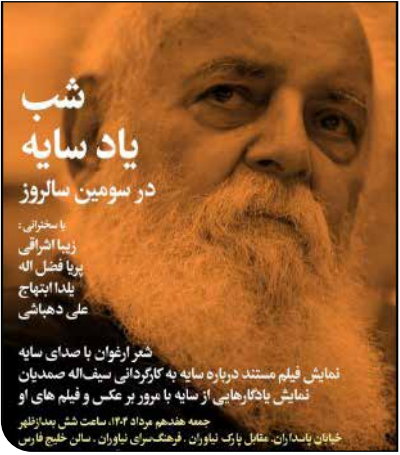
درگذشت شاعر «شکوفه می‌نوشد باد»

حسن صاعی، شاعر مجموعه شعر «شکوفه می‌نوشد باد» از دنیا رفت. این شاعر ایرانی معاصر که متولد سال ۱۳۲۲ در ارومیه بود، چهارم مرداد درگذشت و ششم مرداد در بهشت‌زهرا (س) در تهران به خاک سپرده شد. مجموعه شعرهای «شکوفه می‌نوشد باد»، «این رودخانه مال من است» و «جمع‌آوری آب در آکمش» از آثار زنده‌یاد صاعی هستند. او یکی از اعضای قدیمی کانون نویسندگان ایران بود و علاوه بر سرودن شعر، در عرصه مبارزات سیاسی و اجتماعی نیز فعالیت‌هایی داشت.

یاد

شبی برای سایه

هم‌زمان با سومین سالگرد درگذشت هوشنگ ابتهاج (ها. سایه)، هشتصد و هفتاد و دومین شب از شبهای بخارا به یادبود این شاعر اختصاص یافته است. این مراسم جمعه ۱۷ مرداد ساعت ۱۸ در فرهنگسرای نیاوران برگزار شده و شامل سخنرانی زیبا اشرافی، پریا فضل‌اله، یلدا ابتهاج و علی دهباشی است. همچنین بخش خواندن شعر «ارغوان» با صدای سایه، نمایش مستند و یادگارهای این شاعر فقید در برنامه قرار دارد. ابتهاج، شاعر برجسته ایرانی، سال ۱۴۰۱ در ۹۵ سالگی درگذشت.

حاشیه

چرا هنر شهری علیه شهروندان شد؟
 اعتراض انجمن اوتیسم به مجسمه‌های بدقواره رشت

به اعتقاد علی اعطاء، عضو پیشین شورای شهر تهران، واکنش‌های مطرح‌شده نشان‌دهنده نبود توجه کافی دستگاه‌های مدیریت شهری به ضرورت‌های حکمروایی است

وقتی هنر فراتر است روایتگر هویت یک شهر باشد، چگونه می‌تواند به موضوعی جنجالی و دردرسز تبدیل شود؟ در روزهای اخیر تصاویری از مجسمه‌هایی بدقواره در امکان شهرهای مختلف به‌خصوص رشت منتشر شده که بحث و نقد‌های زیادی را برانگیخته و سوال‌های جدی درباره نحوه طراحی و اجرای این پروژه مطرح کرده‌اند. پس از سیل نقدهای مختلف، گفته شد که این مجسمه‌ها کار کودکان اوتیسم است که در فضای شهری نصب شده اما انجمن اوتیسم طی بیانیه‌ای اعلام کرد اجرای ناشایسته چنین پروژه‌هایی، نه‌تنها کمکی به پذیرش اجتماعی افراد دارای اوتیسم نمی‌کند، بلکه آنان را در معرض استهزا و آسیب‌های روحی و روانی بیشتری قرار می‌دهد. البته که برخی از شهروندان هم معتقدند این مجسمه‌ها کار کودکان اوتیسم نمی‌تواند باشد و تنها یک بهانه برای توجیه است.

سید سوادری | روزنامه‌نگار

یال‌های سفید، چته‌های بزرگ، صورت سفید و عجیب، تصاویر برخی از شیرهایی است که به‌عنوان مجسمه در اماکن شهری مختلف از جمله شهر رشت نصب شده‌اند. تصاویری که بمحض انتشار، برخی مخاطبان را به خنده و تمسخر انداخت و برخی دیگر را هم به فکر فروبرد که چرا هیچ نگاه کارشناسی برای نصب این‌گونه مجسمه‌ها در فضای شهری وجود ندارد و با چه پروتکلی نصب می‌شوند؟ البته که این مجسمه‌ها اولین‌باری نیست که رونمایی‌شان موجب استهزا شده و بارها مجسمه‌هایی از افراد شاخص هم همین واکنش‌ها را به دنبال داشته است. اما بعد از واکنش‌ها به نصب این مجسمه‌ها، گفته شد که شهرداری رشت اعلام کرده نصب این مجسمه‌ها کار کودکان اوتیستیک است و با نیت تجلیل از کودکان مبتلا به اختلال طیف اوتیسم طراحی و اجرا شده‌اند. با این‌حال همین پاسخ هم واکنش انجمن اوتیسم ایران را به دنبال داشت. این انجمن اعلام کرده درحالی‌که نیت خیر و توجه به حقوق کودکان دارای نیازهای ویژه امری ارزشمند و ضروری است، اما اجرای ناشایسته و غیراصولی چنین پروژه‌هایی، نه‌تنها کمکی به ارتقای آگاهی عمومی و پذیرش اجتماعی افراد دارای اوتیسم نمی‌کند، بلکه در عمل آنان را در معرض استهزا و آسیب‌های روحی و روانی بیشتری قرار می‌دهد. در ادامه این

واکنش‌هایی که آینه خلأ در حکمروایی شهری است
 نصب مجسمه‌های شهری یکی از مؤثرترین راه‌ها برای

معرفی فیلم

نگاهی به مستند «مجسمه‌های تهران» ساخته بهمن کیارستمی

شهری کم‌حافظه

بهمن کیارستمی ساخت مستند «مجسمه‌های تهران» را با موضوع مجسمه‌های از بهمن محض و مجسمه میدان انقلاب در سال ۱۳۸۷ به پایان رساند. این مستند ۶۰ دقیقه‌ای نگاهی نقادانه و تأمل‌برانگیز به تاریخچه کوتاه اما پر فراز و نشیب مجسمه‌سازی در فضای شهری پایتخت دارد. این فیلم با تمرکز بر دو مجسمه شاخص، روایتی از تقابل دیدگاه‌ها، ایدئولوژی‌ها و خاطره جمعی در تهران مدرن ارائه می‌دهد. کیارستمی در این مستند، از یک‌سو به سرنوشت مجسمه‌های اثر بهمن محض می‌پردازد؛ اثری مدرن که در دهه پنجاه شمسی نصب و پس از انقلاب تخریب و به انبار منتقل شد. از سوی دیگر، فیلم روایت‌گر اضطراب و دل‌بستگی ایرج اسکندری نسبت به مجسمه میدان انقلاب است؛ نمادی از دفاع مقدس که پس از ۲۷ سال باید جای خود را به ایستگاه مترو دهد. به گفته کیارستمی، مستند، فراتر از شرح دو اثر، پرسش‌های مهم‌تری را درباره جایگاه مجسمه‌ها و یادبودهای شهری در تهران مطرح می‌کند؛ شهری که هم‌زمان ایدئولوژی‌زده و کم‌حافظه است و در گذارهای تاریخی‌اش، آثار نمادین را یا از یاد می‌برد یا از چهره عمومی حذف می‌کند. آیا امروز تهران آمادگی بازگشت یک اثر مدرن از هنرمندی غایب چون محض را دارد؟ و اصولاً یادمان‌ها در این شهر، کدام تاریخ را به خاطر می‌سپارند؟ «مجسمه‌های تهران» نه‌تنها اثری مستند درباره هنر شهری است، بلکه پرسشی مهم درباره حافظه جمعی، سیاست فرهنگی و هویت بصری پایتخت معاصر ایران مطرح می‌کند.

شهرهای جهان

شهرهای هوشمند برای آینده‌ای انسانی‌تر

با گسترش فناوری‌هایی چون اینترنت اشیا، واقعیت افزوده، هوش مصنوعی و بلاک‌چین، چشم‌انداز شهرهای هوشمند به‌سوی زندگی پایدارتر، مدیریت کارآمدتر و مشارکت مردمی گسترده‌تر تغییر یافته است. این فناوری‌ها نفع‌ها زيرساخت‌های شهری را متحول کرده‌اند، بلکه به بهبود کیفیت زندگی شهروندان نیز کمک می‌کنند. نمونه‌های موفق از این تحول فناوریانه در شهرهایی چون سنگاپور، پاریس، استکهلم، آرلینگتون و لوکارنو دیده می‌شود. در سنگاپور، شبکه‌ای از حسگرها کیفیت هوا، ترافیک و مصرف انرژی را رصد می‌کنند تا شهر به شکلی هوشمندانه اداره شود. در پاریس، هوش مصنوعی مولد در طراحی شهری نقش مهمی ایفا می‌کند و صدا سناریو برای بهینه‌سازی فضاهای شهری شبیه‌سازی می‌شود. سنگاپور به‌عنوان یکی از پیشرفته‌ترین نمونه‌های شهر هوشمند در جهان، از فناوری‌هایی همچون اینترنت اشیا، تحلیل داده، و هوش مصنوعی برای ارتقاء زندگی شهری بهره می‌برد. در قالب برنامه «ملت هوشمند»، هزاران حسگر در نقاط مختلف شهر نصب شده‌اند که

اطلاعاتی لحظه‌ای از وضعیت هوا، ترافیک، آلودگی صوتی و حتی مصرف انرژی جمع‌آوری می‌کنند. این داده‌ها به سامانه‌های مرکزی منتقل می‌شود تا تصمیم‌گیری‌ها در حوزه‌هایی چون حمل‌ونقل، یکی از شاخص‌ترین کاربردهای این فناوری‌ها، سیستم مدیریت هوشمند ترافیک است. چراغ‌های راهنمایی در زمان واقعی با توجه به حجم خودروها تنظیم می‌شوند و مسیرهای جایگزین به رانندگان پیشنهاد داده می‌شود. علاوه بر این، سامانه‌های هشداردهنده زود هنگام برای مقابله با بحران‌هایی مانند سیل یا آلودگی شدید فعال هستند. مدیریت هوشمند ساختمان‌ها نیز بخشی از این تحول است؛ حسگرهای نصب‌شده در سازه‌های مسکونی و عمومی، نقص‌هایی مانند نشتی آب یا اختلال در تهویه را به سرعت شناسایی و گزارش می‌کنند. نتیجه این اقدامات، شهری پایدارتر، کارآمدتر و با کیفیت زندگی بالاتر برای شهروندان است. ایما